

RO Fallenius Sanna-Helena(MMM),
Uusitalo Laura(MMM)

07.05.2021

Asia

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevat ehdotukset

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 73/2018 vp, UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp, UJ 16/2020 vp, UJ 30/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tässä U-jatkokirjeessä kuvataan, miten yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskevien asetusehdotusten käsittelyssä on edetty valtioneuvoston kirjelmän (U 73/2018 vp) ja U-jatkokirjeiden (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp, UJ 16/2020 vp ja UJ 30/2020 vp) antamisen jälkeen Saksan ja Portugalin puheenjohtajakausilla syksyllä 2020 ja keväällä 2021. Lisäksi tässä U-jatkokirjeessä täydennetään ja täsmennetään U-kirjelmässä ja U-jatkokirjeissä esitettyjä Suomen kantoja ja asetusehdotusten vaikutuksia.

Aiemmat käsittelyvaiheet

Komissio julkaisi 1.6.2018 lainsäädäntöehdotuksensa uudeksi YMP:ksi. Komission ehdotus sisältää kolme asetusehdotusta, jotka ovat asetus YMP:n strategisista suunnitelmista (YMP:n strategiasuunnitelma-asetus), asetus yhteisestä markkinajärjestelystä (markkinajärjestelyasetus) ja asetus YMP:n rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta (horisontaaliasetus).

YMP:n strategiasuunnitelma-asetusta on käsitelty yksityiskohtaisemmin neuvoston horisontaalisten maatalousasioiden työryhmässä. Horisontaaliasetuksen yksityiskohtaisempi käsittely on tehty pääosin neuvoston Agrifin-työryhmässä. Neuvoston horisontaalisten maatalousasioiden työryhmä on käsitellyt yhdenntettyä hallinto- ja valvontajärjestelmää ja ehdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmää koskevia artikloja. Markkinajärjestelyasetusta on käsitelty maataloustuotteiden työryhmässä. YMP:n uudistusta on käsitelty myös maatalouden erityiskomitean (MEK) ja maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksissa aina asetusehdotusten antamisesta lähtien.

Neuvosto saavutti yleisnäkemyksen lokakuun maatalous- ja kalastusneuvostossa 21.10.2020. Myös Euroopan parlamentti äänesti mietinnöistään lokakuun täysitunnossa 23.10.2020. Ensimmäiset kolmikantaneuvottelut kaikista asetuksista pidettiin 10.11.2020. Tämän jälkeen on pidetty erilliset kolmikantaneuvottelut horisontaaliasetuksesta 4.12.2020, 18.12.2020, 29.1.2021, 2.3.2021, 25.3.2021 ja 23.4.2021, markkinajärjestelyasetuksesta 2.12.2020, 27.1.2021, 3.3.2021, 24.3.2021,

21.4.2021 ja 29.4.2021 sekä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta 19.11.2020, 1.12.2020, 17.12.2020, 22.1.2021, 10.2.2021, 24.2.2021, 11.3.2021, 16.4.2021 ja 30.4.2021. Kolmikantaneuvottelut kaikista asetuksista pidettiin 26.3.2021.

Portugalin puheenjohtajakaudella kolmikantaneuvotteluja on valmisteltu lähes viikoittain MEK:n kokouksissa. Portugali antoi tilannekatsaukset kolmikantaneuvotteluista maatalous- ja kalastusministereiden videokokouksessa 25.1.2021 sekä maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22.-23.3.2021. Lisäksi Portugali pyysi maatalous- ja kalastusneuvostolta 22.-23.3.2021 ohjausta tuleviin kolmikantaneuvotteluihin. Maatalousministerit pitivät 26.4.2021 epäviralliseen videokokoukseen, jossa keskusteltiin erityisesti vihreästä arkkitehtuurista.

Jatkokäsittelyn aikataulu

Portugalin tavoitteena on saada kolmikantaneuvottelut päätökseen puheenjohtajakaudellaan. Portugali kaavailee kolmatta kaikkien kolmen asetuksen kolmikantaneuvottelua eli nk. supertrilogia toukokuun loppupuolelle, todennäköisesti 26.-27.5.2021. Portugali pitää silloin samanaikaisesti maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksen, jossa poliittista yhteisymmärrystä pohjustetaan. Mikäli asiat etenevät nopeasti, Portugalin mukaan poliittinen yhteisymmärrys saatettaisiin saavuttaa toukokuun lopussa.

Suomen kanta

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp, UJ 16/2020 vp ja UJ 30/2020 vp) esitettyjä Suomen kantoja täydennetään ja täsmennetään seuraavasti, ottaen huomioon neuvoston yleisnäkemykset, Euroopan parlamentin mietinnöt, Portugalin viimeisimmät ehdotukset ja ajankohtainen neuvottelutilanne.

Tässä U-jatkokirjeessä otetaan kantaa vain keskeisimpiin auki oleviin kysymyksiin siltä osin kuin kantaa ei vielä aiemmissa U-kirjelmässä ja U-jatkokirjeissä ole tai sitä on tarpeen täydentää tai täsmentää. Suomi on valmis tukemaan sellaista kokonaisratkaisua, joka toisaalta parantaa YMP:n vaikuttavuutta ympäristö- ja ilmastonäkökulmista sekä toisaalta takaa maataloustuotannon kannattavuuden ja kannustavuuden ja edistää tavoitetta tukijärjestelmien yksinkertaistamisesta ja hallinnollisen taakan vähentämisestä.

Suomi katsoo yleisesti, että kolmikantaneuvotteluissa tulisi pysyä pitkälti lähellä neuvoston yleisnäkemyksiä.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Ympäristö ja ilmasto (ns. vihreä arkkitehtuuri)

Ehdollisuus (11 ja 12 artiklat ja liite III)

Suomi korostaa, että jäsenvaltioille tulisi jättää riittävästi valinnanvapautta ehdollisuuden vaatimusten toteuttamiseen, jotta luonnonolosuhteiltaan ja maataloudeltaan erilaiset jäsenvaltiot voivat valita ehdollisuuteen keinoja, jotka parhaiten sopivat täyttämään asetetut tavoitteet. Suomi kannattaa neuvoston yleisnäkemyksen kirjauksia ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiksi (GAEC) ja katsoo, että Euroopan parlamentin ehdotukset eivät kaikilta osin ole kannatettavia.

Suomi pitäisi perusteltuna, että pysyvän nurmen vaatimuksessa (GAEC 1) vaihtoehtoinen viitevuosi vuoden 2018 lisäksi olisi myös vuosi 2015 neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti. Suomi katsoo myös, että turvemaita koskevassa vaatimuksessa (GAEC 2) tulisi olla siirtymäaika enintään vuoteen 2025 neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti. Vähimmäismaanpeitettä koskevan vaatimuksen (GAEC 7) ei neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti tulisi sisältää ehdotonta vaatimusta paljaan maan välttämisestä. Vaatimuksen toimeenpanossa jäsenvaltioiden tulee voida ottaa huomioon luonnonolosuhteet. Suomi ei kannata Euroopan parlamentin ehdotusta viljelykiertoa koskevaksi vaatimukseksi (GAEC 8), sillä vaihtoehtona pitäisi olla neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti myös viljelyn monipuolistamisen vaatimus. Suomi pitää tärkeänä, että neuvoston yleisnäkemyksessä asetuksen liitteessä III olevassa alaviitteessä mainitut poikkeusmahdollisuudet viljelyn monipuolistamisen vaatimuksesta (GAEC 8) ja tuottamattomien alojen ja piirteiden vaatimuksesta (GAEC 9) säilyisivät.

Ekojärjestelmät (28 ja 86 artiklat)

Suomi kannattaa neuvoston yleisnäkemyä uudesta ekojärjestelmästä. Suomi voi kuitenkin hyväksyä Portugalin ehdottaman 25 %:n vähimmäisrahoitusosuuden ekojärjestelmille, sillä edellytyksellä, että huomioidaan neuvoston yleisnäkemyksen kirjaus mahdollisuudesta alentaa prosenttiosuutta, mikäli jäsenvaltio osoittaa riittävän määrän varoja II pilarin alla ekojärjestelmiä vastaavien toimenpiteiden rahoitukseen.

Suomi ei pidä kannatettavana sitä, että YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen nojalla veloitettaisiin jäsenvaltiot sisällyttämään ekojärjestelmien toimien listalle laaja valikoima erilaisia toimia, vaan jäsenvaltioilla tulisi olla mahdollisuus itse määrittellä tarveanalyysin pohjalta ekojärjestelmään riittävän tehokkaita toimia osana koko YMP:n vihreän arkkitehtuurin kokonaisuutta. Suomi pitää hyvänä, että eläinten hyvinvoinnille voidaan maksaa ekojärjestelmän tukea, mutta katsoo, että jäsenvaltioille pitää jättää liikkumavaraa siinä kumman pilarin alla eläinten hyvinvointia edistetään jäsenvaltiolle tarkoituksenmukaisella tavalla, jotta ekojärjestelmän ympäristö- ja ilmastokunnianhimoa ei heikennetä.

Muut kuin ympäristö- ja ilmastonäkökohtiin liittyvät tukitoimityypit

Määritelmät, erityistavoitteet, yleisperiaatteet ja WTO:n kotimainen tuki (3 ja 4 artiklat, 5 ja 6 artiklat sekä 9a, 9c, 10 ja 10 a artiklat)

Suomi on joustava, jotta määritelmien, erityistavoitteiden, yleisperiaatteiden ja WTO:n kotimaisen tuen artikloissa löydetään neuvotteluosapuolten välillä tarkoituksenmukainen ja toimiva kompromissi.

Suomi pitää kuitenkin edelleen tärkeänä tukikelpoisen hehtaarin määritelmän lisäystä, jonka mukaan jäsenvaltiolla olisi mahdollisuus määrittellä suorien tukien tukikelpoisuudelle lisärajoituksia esimerkiksi ympäristö- ja ilmastosyistä. Suomi tavoittelee mahdollisuutta olla myöntämättä suoraa tukia uusille pelloksi raivattaville alueille, millä olisi merkittävä vaikutus maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen ja ravinnekuormituksen vähentämisessä.

Neuvontapalvelut (13 artikla)

Suomi kannattaa neuvoston yleisnäkemyä neuvonnan osalta.

Suorien tukien yleiset säännökset (15a ja 16 artiklat)

Suomi on valmis hyväksymään kolmikantaneuvotteluissa saavutetun alustavan yhteisymmärryksen suorien tukien yleisistä säännöksistä. Suomi on tyytyväinen, että yhteisymmärrys perustuu pitkälti neuvoston yleisnäkemykseen.

Alakohtaiset tukitoimet (39-63 artiklat)

Suomi kannattaa neuvoston yleisnäkemystä alakohtaisista tukitoimista.

Maaseudun kehittämisen artiklat (64-78 artiklat)

Suomi kannattaa neuvoston yleisnäkemystä maaseudun kehittämisen artikloista.

Suomi katsoo, että myös investoinnit ovat tehokkaita välineitä YMP:n strategiasuunnitelman ympäristö- ja ilmastotavoitteiden toteuttamisessa. Ympäristö- ja ilmastotavoitteita on mahdollista painottaa valintakriteereillä ja kohdentamalla tietty osuus Suomessa jaettavasta tuesta ympäristön ja ilmaston kannalta vaikuttaviin investointeihin. Suomi katsoo, että tuensaajia tulee kannustaa ympäristön tilaa parantaviin investointeihin nykyistä tehokkaammin tavoitteena lisätä niiden osuutta kokonaisinvestoinneista. Suomi on valmis tarkastelemaan Euroopan parlamentin ehdotuksia esimerkiksi investointien 30 %:n vähimmäisrahoitusosuudesta ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistäviin investointeihin. Tärkeintä olisi löytää kokonaisratkaisu, joka toisaalta parantaa YMP:n piiriin kuuluvien investointien vaikuttavuutta ympäristö- ja ilmastotavotelmista sekä toisaalta takaa maataloustuotannon kannattavuuden ja kannustavuuden sekä edistää tavoitetta tukijärjestelmien yksinkertaistamisesta ja hallinnollisen taakan vähentämisestä.

Suomi pitää tärkeänä maaseudulla toimivien yritysten ja elintarvikeyritysten sekä maatalojen yritystoiminnan kehittämisen monipuolistamista. Se on suomalaisen maaseutupolitiikan toimivaksi osoittautunut tapa edistää maaseudun elinvoimaisuutta. Suomi kannattaa neuvoston yleisnäkemyksen linjaa, jonka mukaan maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistämisen tukeminen olisi mahdollista myös ilman kytkentää paikallisiin LEADER-kehittämisstrategioihin.

Suomi ei voi hyväksyä Euroopan parlamentin ehdottamia rajoituksia yhteistyötä koskevaan 71 artiklaan. Sen sijaan Suomi katsoo, että neuvoston yleisnäkemyksen muotoilu edistäisi maaseudun elinvoimaa monipuolisemmin ja huomioisi tasavertaisemmin maaseudun eri väestöryhmät. Euroopan parlamentin ehdotus ei olisi myöskään linjassa yleisasetuksen (COM(2018) 375 final) yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä koskevien artikloiden kanssa. On tärkeää, että LEADER-toimintatapa on mahdollista myös sellaisille maaseudun toimijoille, jotka eivät ole maatalousyrittäjiä.

YMP:n sosiaalinen ulottuvuus

Suomi kannattaa Portugalin ehdottamaa mallia YMP:n sosiaalisen ulottuvuuden huomioimiseksi neuvontapalveluissa sekä asian tarkastelemista uudelleen saatujen kokemusten perusteella muutaman vuoden kuluttua. Lisäksi Suomi kannattaa ehdotettuja lisäyksiä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen yhteistyötä ja tiedonsiirtoa koskeviin 71 ja 72 artikloihin. Portugalin ehdotus menee komission alkuperäistä ehdotusta pidemmälle, sillä komission ehdotukseen ei sisällynyt lainkaan ehdotusta YMP:n sosiaalisesta ulottuvuudesta. Vaikka Suomi pitää maataloustyöntekijöiden aseman parantamista Euroopassa tärkeänä, niin Suomi ei näe tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena Euroopan parlamentin ehdotusta hyvin kattavasta sosiaalisesta

ehdollisuudesta, koska se monimutkaistaisi huomattavasti YMP:n toimeenpanoa ja voisi johtaa viljelijöiden erilaiseen kohteluun riippuen EU-tason työeläinsäädännön toimeenpanotavasta. Ehdollisuuden järjestelmä on muutoinkin hallinnollisesti raskas, joten sen laajentaminen useisiin hyvin laajoihin työeläinsäädännön vaatimuksiin aiheuttaisi huomattavasti lisätyötä ja kustannuksia maataloushallinnolle sekä tuensaajille.

Kilpailukykyä edistävä tukijärjestelmä (28a artikla)

Suomi katsoo, että maatalouden kilpailukykyä tuetaan parhaiten maaseudun kehittämisen toimenpitein eikä kannata uuden tukijärjestelmän luomista osaksi I pilaria.

Tukien kohdentaminen (4, 15, 20, 25–27 artiklat)

Suomi katsoo, että tukien kohdentamisen kokonaisuus on tärkeä, mutta asiassa on huomioitava YMP:n uudistuksen kantava periaate jäsenvaltion mahdollisuudesta määritellä toimenpiteet kunkin jäsenvaltion tarpeiden mukaisesti. Suomi kannattaa tukikaton, degressiivisyyden ja uudelleenjakotuen vapaaehtoisuutta. Suomi on yhteisymmärryksen saavuttamiseksi valmis hyväksymään myös sen, että jäsenvaltion olisi jatkettava tuen kohdentamista vähintään nykytasolla ja toimeenpantava näistä keinoista yksi, jos jäsenvaltio voi itse valita omiin olosuhteisiinsa parhaiten sopivan keinon ja jos niiden soveltamisen reunaehdot antavat riittävän liikkumavaran sopeuttaa keinot kunkin jäsenvaltion tilanteeseen.

Suomi voi hyväksyä pakollisen aktiiviviljelijän määritelmän sillä edellytyksellä, että määritelmä voitaisiin tehdä yksinkertaisella ja jäsenvaltioille joustoa jättävällä tavalla.

Suomi voi hyväksyä kolmikantaneuvotteluissa alustavasti saavutetun yhteisymmärryksen uuden viljelijän määritelmästä, vapaaehtoisesta pienten tilojen tuesta ja sisäisestä konvergenssista. Lisäksi Suomi voi hyväksyä kolmikantaneuvotteluissa alustavasti saavutetun yhteisymmärryksen nuorten viljelijöiden tuen vähimmäisrahoitusosuuden kasvattamisesta.

Uusi toimeenpanomalli

Suomi voi hyväksyä kolmikantaneuvotteluissa saavutetun yhteisymmärryksen uudesta toimeenpanomallista. Suomi on tyytyväinen, että yhteisymmärrys perustuu monessa kohtaa neuvoston yleisnäkemykseen. On myös tärkeää, että uuteen toimeenpanomalliin ei sisällytetä elementtejä vanhasta ehtojen noudattamiseen perustuvasta mallista.

Horisontaaliasetus

Hallintoelimet ja varainhoito (8–10 artiklat ja 12–17 artiklat)

Suomi voi hyväksyä todentamisviranomaisen tarkastuskohteena olevan hallintojärjestelmien moitteettoman toiminnan tarkennuksen mm. EU:n perusvaatimukseen, joihin lisättäisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046 unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU julkisista hankinnoista.

Suomi pitää kuitenkin EU:n perusvaatimusten noudattamatta jättämisestä aiheutuvien seuraamusten vuoksi tärkeänä, että YMP:n strategiasuunnitelman tukitoimiin ja niiden hallinnointiin kohdistuvista EU:n perusvaatimuksista saataisiin yksityiskohtaisempaa tietoa komissiolta.

Komission valvonnat, valvontajärjestelmät ja seuraamukset (46–83 artiklat)

Suomi voi hyväksyä lisäyksen 47 artiklaan, jonka mukaan komission tarkastuskohteisiin on lisätty toimeenpano hyväksytyn YMP:n strategiasuunnitelman mukaisesti. Jäsenvaltion olisi varmistettava, että komissiolle raportoitavat tuotokset ovat oikein ja tämä edellyttää tehokasta valvontajärjestelmää. Komission linjana on kuitenkin tähän asti ollut se, että valvontajärjestelmää voidaan aina parantaa ja komissio voi havainnoida puutteita.

Suomi pitää sinällään hyvänä mahdollisuutta ottaa käyttöön hakemuksen korjausmahdollisuus ennen valvonnasta ilmoittamista tai päätöksen tekemistä, jos virhe on tehty vilpittömässä mielessä. Toimivaltaisen viranomaisen velvoitteena oleva vilpittömän mielen tunnistaminen on kuitenkin hankalaa ja edellyttää tarkkaa ohjeistusta ja tapauskohtaista tutkintaa.

Suomi katsoo, että 64 ja 68 artikloiden osalta sujuvan pinta-alamonitoroinnin toimeenpanon mahdollistamiseksi järjestelmän osa-alueet ja yksityiskohdat pitäisi olla tarpeeksi ajoissa tiedossa.

Ehdollisuuden valvonta ja seuraamukset (84–87 artiklat)

Suomi voi kannattaa kolmikantaneuvotteluissa saavutettua yhteisymmärrystä ehdollisuuden valvonnasta ja seuraamuksista. Suomi näkee tärkeänä, että neuvoston yleisnäkemyksen kannasta 1 %:n otantaprosentiksi pidetään kiinni.

Läpinäkyvyys ja tarkastaminen (57 ja 96 artiklat)

Suomi suhtautuu varauksella kolmikantaneuvotteluissa saavutettuun yhteisymmärrykseen 96 artiklasta, sillä se saattaisi aiheuttaa merkittävän rahoitusoikaisuriskin ja voisi lisätä hallinnollista taakkaa. Suomi toivoo Portugalilta tarkempaa kuvausta siitä, miten 96 artiklan mukainen järjestelmä toteutettaisiin ja riskit voidaan välttää. Suomi on sen sijaan valmis hyväksymään kolmikantaneuvotteluissa saavutetun yhteisymmärryksen 57 artiklassa ehdotetusta yhteisestä tiedonlouhintatyökalusta sillä edellytyksellä, että työkalun käyttöönotto olisi vapaaehtoista.

Markkinajärjestelyasetus

Markkinoiden hallinta (neuvotteluosio 1)

Suomi kannattaa komission alkuperäisen ehdotuksen ja neuvoston yleisnäkemyksen linjaa markkinasuuntautuneesta politiikasta eikä kannata paluuta vanhaan järjestelmään.

Suomi katsoo, että komissiolla on voimassa olevien säännösten mukaan varsin laajat toimivaltuudet ryhtyä markkinoita tasapainottaviin toimenpiteisiin tilanteen niin vaatiessa. Markkinoiden sääntelyvaltuuksien lisääminen ei välttämättä takaisi parempaa lopputulosta ja aiheuttaisi kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Suomi on yhteisymmärryksen saavuttamiseksi kuitenkin valmis tarkastelemaan tiettyjä Euroopan parlamentin ehdotuksia.

Suomi pitää voimassa olevan markkinajärjestelyasetuksen säännöksiä markkinainterventioiden osalta riittävinä eikä näe tarkoituksenmukaisena esimerkiksi

laajentaa julkisen intervention tuotekatetta eikä poistaa kiinteätä hintaa. Suomi voi olla joustava Euroopan parlamentin ehdotukselle, että interventio olisi avoinna ympäri vuoden. Suomi voi tietyin varauksin tarkastella ehdotusta, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava komissiolle julkista interventiota käyttäneiden yritysten tiedot ja interventiovarastojen ostajien tiedot.

Suomi pitää nykyisen markkinajärjestelyasetuksen säännöksiä riittävinä myös poikkeuksellisissa tilanteissa sovellettavien toimenpiteiden osalta eikä näe tarvetta uuden erillisen markkinaseurantakeskuksen perustamiselle. On kustannustehokkaampaa kehittää komission nykyisiä markkinaseurantatoimia eikä perustaa uutta seurantakeskusta. Suomi suhtautuu varauksellisesti Euroopan parlamentin ehdotukseen automaattisesta laukaisumekanismiin käyttöönotosta kriisitilanteissa. Markkinoiden kehitystä tulee kuitenkin seurata tarkasti ja komission tulee toimia aktiivisesti tilanteissa, joissa markkinoiden normaali toiminta on häiriintynyt.

Suomi näkee, että Euroopan parlamentin ehdotukset maataloustuotteiden tuontiin liittyviin säännöksiin menevät sellaisenaan monelta osin liian pitkälle eivätkä ole linjassa kauppasopimusten tai Maailman kauppajärjestön WTO:n sääntöjen kanssa. Suomi kuitenkin katsoo, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja Pellolta pöytään – strategian linjausten mukaisesti tulevissa kauppaneuvotteluissa tulisi ottaa vahvasti esille tuontituotteiden kestävyysnäkökohdat. Tavoitteena on edistää EU:ssa käytössä olevia tuotantostandardeja vastaavan kaltaisten standardien käyttöönottoa globaalisti ja kumppanimaissa.

Viini (neuvotteluosio 2)

Suomi ei ole viinintuottajamaa ja siksi Suomi on joustava kannoissaan esimerkiksi rypälälajikkeisiin tai viinin istutusoikeuksiin liittyen. Suomi kannattaa kolmikantaneuvotteluissa syntynyttä alustavaa yhteisymmärrystä viiniartikloista. Suomelle merkityksellisimpiä viiniartikloista ovat matala-alkoholiset viinit ja viinien pakkausmerkinnät.

Kilpailusäännöt (neuvotteluosio 3)

Suomi on tyytyväinen, että Suomen vaikuttamistavoitteiden mukainen artikla Etelä-Suomen kansallisen tuen oikeusperustan (214a artikla) jatkosta sisältyy niin neuvoston yleisnäkemykseen kuin Euroopan parlamentin mietintöön.

Suomi katsoo, että voimassa oleva markkinajärjestelyasetus on kilpailusääntöjen osalta tarpeeksi kattava eikä näe kaikilta osin Euroopan parlamentin ehdotuksia tarkoituksenmukaisina. Suomi voi kuitenkin olla joustava kannoissaan neuvotteluosion 3 osalta.

Suomi voi hyväksyä kolmikantaneuvotteluissa syntyneen alustavan yhteisymmärryksen esimerkiksi suojatun alkuperänimityksen tai suojatun maantieteellisen merkinnän tuotteiden tarjonnan sääntelystä. Suomi voi hyväksyä myös toimialaorganisaatioiden kestävyysaloitteita koskevan Euroopan parlamentin ehdotuksen.

Suomi on joustava, jotta voidaan löytää yhteisymmärrys Euroopan parlamentin kanssa tuottajaorganisaatioita koskevien ehdotusten suhteen. Lisäksi Suomi voi olla joustava, jotta löydetään yhteisymmärrys Euroopan parlamentin kanssa maito- ja maitotuotealan sopimussuhteiden artikloista.

Kaupan pitämisen vaatimukset, koulujakelujärjestelmä, merentakaiset alueet ja Egeanmeren pienet saaret ja siirtymä- ja loppusäännökset (neuvotteluosio 4)

Suomi katsoo, että Euroopan parlamentin ehdotukset maidon ja maitotuotteiden nimityksen suojan tarkentamisesta eivät ole tarpeen. Ehdotukset ovat osin epäselviä ja tulkinnanvaraisia eivätkä tuo merkittävää lisäarvoa voimassa oleviin säännöksiin.

Pääasiallinen sisältö

Ajankohtainen neuvottelutilanne

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Tämän kohdan artiklakohtaiset kuvaukset perustuvat Portugalin tausta-asiakirjaan 6680/21, jossa taustoitetaan kolmikantaneuvotteluiden tilannetta sekä Portugalin toimittamiin nelikenttäasiakirjoihin 5599/21 ja 6807/21 sekä Saksan ja Portugalin MEK:lle antamiin suullisiin selvityksiin.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen kolmikantaneuvottelut on jaettu 12 eri neuvotteluosioon. Ne ovat: 1) vihreä arkkitehtuuri, 2) uusi toimeenpanomalli, 3) rahoitusarkkitehtuuri ja joustavuusmekanismit, 4) soveltamisala ja yleiset vaatimukset, 5) suorat tuet, 6) alakohtaiset tukitoimityypit, 7) maaseudun kehittäminen, 8) YMP:n strategiasuunnitelma, 9) koordinointi ja hallinto, 10) suoritusperusteinen kehys, arviointi ja tietotarpeet, 11) kilpailusäännökset ja loppusäännökset ja 12) jäljelle jäävät säännökset.

Seuraavista YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen aihealueista on keskusteltu jo kolmikantaneuvotteluissa.

- **Vihreä arkkitehtuuri** (neuvotteluosio 1: ehdollisuus, ekojärjestelmät, maatalouden neuvonta)
- **Uusi toimeenpanomalli** (neuvotteluosio 2: tavoitteet, indikaattorit, yksikkömäärät, vuosittainen tuloksellisuuskertomus, tuloksellisuustarkastelu)
- **Soveltamisala ja yleiset vaatimukset** (neuvotteluosio 4)
- **Suorat tuet** (neuvotteluosio 5: määritelmät, tukikatto, sisäinen konvergenssi, uudelleenjakotuki, pienten viljelijöiden tuki, nuoret viljelijät)
- **Alakohtaiset tukitoimityypit** (neuvotteluosio 6)
- **Maaseudun kehittämisen toimenpiteet** (neuvotteluosio 7)

Ympäristö ja ilmasto (ns. vihreä arkkitehtuuri) (asiakirja 6680/21)

Ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden kokonaisuus eli ns. vihreä arkkitehtuuri on neuvotteluiden haasteellisimpiä kokonaisuuksia. Vihreää arkkitehtuuria käsiteltiin kolmikantaneuvotteluissa jo Saksan puheenjohtajakaudella, mutta Portugalin puheenjohtajakaudella asiasta ei ensimmäisten kolmen kuukauden aikana ole keskusteltu poliittisen tason kolmikantaneuvotteluissa. Portugali on kuitenkin esittänyt uusia ehdotuksia MEK:n kokoukseen 19.4.2021 ehdollisuuteen, ekojärjestelmiin ja II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimiin liittyen.

Ehdollisuus (11 ja 12 artiklat ja liite III)

Portugali toteaa tausta-asiakirjassa 6680/21, että kolmikantaneuvotteluissa on alustavasti päästy yhteisymmärrykseen joistain vihreän arkkitehtuurin osa-alueista, kuten ehdollisuuden periaatteesta ja soveltamisalasta 11 artiklassa ja jäsenvaltioiden

velvoitteista 12 artiklassa. Saksan MEK:lle tammikuussa 2021 suullisesti antaman selvityksen mukaan alustava poliittinen yhteisymmärrys saavutettiin joulukuussa 2020 ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista pysyvästä nurmesta (GAEC 1), kosteikoista ja turvemaista (GAEC 2), vähimmäismaanpeitteestä (GAEC 7), viljelykierrosta (GAEC 8) sekä pysyvistä nurmista Natura-alueilla (GAEC 10). Lisäksi sovittiin alustavasti, että lakisääteiset hoitovaatimukset eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä sekä eläintaudeista (SMR 7-11) poistettaisiin ehdollisuudesta. Ehdollisuuden vaatimukset suojakaistoista (GAEC 4) sekä tuottamattomista aloista (GAEC 9) vaativat vielä työtä poliittisella ja teknisellä tasolla yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. Tarkempaa kuvausta alustavasta saavutetusta yhteisymmärryksestä ei ole kuitenkaan jaettu jäsenvaltioille. Digitaalisesta ravinnevälineestä (GAEC 5) on alustavasti sovittu, että sitä ei sisällytetä ehdollisuuteen vaan maatilojen neuvontajärjestelmään.

Portugali ehdottaa, että GAEC 4 -vaatimukseen lisätään alaviite, jonka mukaan suojakaistojen minimileveys olisi kolme metriä. Jäsenvaltiot voisivat perustella pienemmän leveyden paikallisilla olosuhteilla. Lisäksi säilytettäisiin neuvoston yleisnäkemyksen alaviite nitraattidirektiivin mukaisista lannoitteiden maahan levittämistä vesistöjen läheisyydessä koskevista ehdoista.

GAEC 8 koskisi viljelykiertoa, eikä siinä mainittaisi neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti vaihtoehtona viljelyn monipuolistamista. Lisäksi ehdotetaan lisättävän viljelykierron merkitystä selventävä alaviite. Viljelykierto vaatisi viljelykasvin vaihtamisen joka vuosi, joka toinen vuosi tai joka kolmas vuosi riippuen kasvilajista, ottaen huomioon viljelyjärjestelmät ja luonnonolosuhteet. Mikäli jäsenvaltio niin päättää, välikasvi, suorakylvö tai muut käytännöt voitaisiin katsoa viljelykierroksi GAEC 8 – vaatimuksessa sillä ehdolla, että ne tarjoavat vaadittavaa maan suojelua. Lisäksi ylläpidettäisiin neuvoston yleisnäkemyksen poikkeus, jolla otetaan huomioon nykyisen kaltaiset vapautusmahdollisuudet pienille tiloille (enintään 10 ha) ja nurmi-, kesanto- ja palkokasvivaltaisille tiloille. Lisäksi tuettaisiin Euroopan parlamentin ehdotusta, että luomutuotanto automaattisesti olisi GAEC 8 -vaatimuksen mukaista.

GAEC 9 -vaatimusta koskien tuottamatonta alaa muutettaisiin niin, että mikäli jäsenvaltiot päättävät hyväksyä tähän vain kesantoa tai muuta tuottamatonta alaa tai piirteitä, vähimmäisosuus olisi 4 % peltoalasta tilatasolla. Mikäli jäsenvaltio päättää sisällyttää tähän myös kerääjäkasveja tai typensitojakasveja ilman kasvinsuojeluaineiden ja lannoitteiden käyttöä, vähimmäisosuus olisi 5 % peltoalasta, josta 3 % tulisi olla kesantoa tai tuottamattomia piirteitä. Neuvoston yleisnäkemyksen poikkeus kerääjäkasvien painoarvosta 0,3 säilytettäisiin. Lisäksi ylläpidettäisiin neuvoston yleisnäkemyksen poikkeus, jolla otetaan huomioon nykyisen kaltaiset vapautusmahdollisuudet pienille tiloille (enintään 10 ha) ja nurmi-, kesanto- ja palkokasvivaltaisille tiloille.

Ekojärjestelmät (28 ja 86 artiklat)

Portugali ehdottaa, että jäsenvaltioiden tulisi varata ekojärjestelmiin vähintään 22 % jäsenvaltion I pilarin suorista tuista vuosina 2023 ja 2024 sekä 25 % vuodesta 2025 eteenpäin. Samalla neuvoston yleisnäkemyksen mukaiset joustavuudet säilytettäisiin koskien mahdollisuutta tehdä ensimmäisenä kahtena vuotena varojen siirtoja käyttämättömien varojen syntymisen välttämiseksi, sekä mahdollisuutta varata ekojärjestelmiin vähemmän varoja, mikäli II pilarin 65, 67 ja 68 artiklojen toimiin käytetyt varat ylittävät 30 % maaseuturahaston kokonaisrahoitusosuudesta.

II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimet (65 ja 86 artiklat)

Portugali ehdottaa, että 60 % luonnonhaittakorvauksesta laskettaisiin 30 %:n maaseuturahaston kokonaisrahoitusosuuteen, joka on varattu ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin.

Muut kuin ympäristö- ja ilmastonäkökohtiin liittyvät tukitoimityypit

Määritelmät, erityistavoitteet yleisperiaatteet ja WTO:n kotimainen tuki (3 ja 4 artiklat, 5 ja 6 artiklat sekä 9a, 9c, 10 ja 10 a artiklat)

Portugalin mukaan kolmikantaneuvotteluissa on päästy alustavaan yhteisymmärrykseen tietyistä määritelmistä, kuten ”viljelijä”, ”tila”, ”peltoala” ja ”pysyvät viljelykasvit”. Aktiivi/tosiasiallinen viljelijä ja uusi viljelijä -määritelmistä keskustellaan osana tukien kohdentamisen kokonaisuutta.

Portugalin mukaan kolmineuvotteluissa on päästy alustavaan yhteisymmärrykseen suurimmasta osasta erityistavoitteita. Erityistavoitteita on monin osin tarkennettu Euroopan parlamentin ehdottamalla tavalla ja osa parlamentin ehdotuksista aiotaan kattaa asetuksen johdanto-osassa. Lisäksi yhteisymmärrykseen on päästy Euroopan parlamentin ehdotuksista liittyen kestäväan kehitykseen, sukupuolinäkökulmaan ja globaalinäkökulmaan Euroopan parlamentin ehdottamissa uusissa 9a, 9c ja 10a artikloissa.

Alustavaan yhteisymmärrykseen on päästy myös Maailman kauppajärjestön (WTO) maataloussopimuksen sisäistä tukea koskevasta 10 artiklasta ja Blair House –sopimuksen toimeenpanosta 10a artiklassa.

Neuvonta (13 artikla)

Portugalin mukaan kolmikantaneuvotteluissa on alustavasti päästy yhteisymmärrykseen maatalouden neuvonnasta 13 artiklassa lukuun ottamatta FAST-ravinnevälinettä.

Suorien tukien yleiset säännökset (15a ja 16 artiklat)

Portugalin mukaan on päästy myös alustavaan yhteisymmärrykseen suorien tukien vähimmäisvaatimuksista ja tuotannosta irrotetun tuen yleisistä edellytyksistä. Molemmissa artikloissa kompromissiteksti perustuu neuvoston yleisnäkemykseen.

Alakohtaiset tukitoimet (39-63 artiklat)

Portugali toteaa tausta asiakirjassa 6680/21, että useista alakohtaisia tukitoimia koskevista säännöksistä on päästy alustavaan yhteisymmärrykseen ja Euroopan parlamentti on ollut valmis harkitsemaan neuvoston yleisnäkemyksen artiklamuotoiluja. Portugali ei ole vielä toimittanut asiasta tarkempaa kuvausta.

Maaseudun kehittämisen säännökset (64-78 artiklat)

Portugali toteaa tausta-asiakirjassa 6680/21, että useista maaseudun kehittämisen tukitoimia koskevista säännöksistä on päästy alustavaan yhteisymmärrykseen. Portugali ei kuvaa ko. tausta-asiakirjassa tarkemmin asiaa, mutta nelikenttäasiakirjassa 6807/21 kuvataan 64, 68, 69 ja 70-78 artikloiden tiettyjen kohtien osalta alustava yhteisymmärrys. Moni alustavan yhteisymmärryksen teksteistä perustuu neuvoston yleisnäkemykseen tai

komission alkuperäiseen ehdotukseen. Kolmikantaneuvotteluissa ei vielä ole sivuttu tarkemmin Euroopan parlamentin ehdotuksia esimerkiksi investointien 30 %:n vähimmäisrahoitusosuudesta ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistäviin investointeihin.

YMP:n sosiaalinen ulottuvuus (11a artikla)

Euroopan parlamentti haluaa täysimittaisen sosiaalisen ehdollisuuden järjestelmän siten, että mm. työlainsäädännön vaatimuksia sisältyisi maataloustukien ehdollisuuden järjestelmään mukaan lukien asiaankuuluvien direktiivien toimeenpanon valvonta ja hallinnolliset seuraamukset. Sosiaalista ehdollisuutta tai sosiaalista ulottuvuutta ei sisällynyt komission alkuperäiseen asetusehdotukseen eikä neuvoston yleisnäkemykseen. Jäsenvaltiot ovat esittäneet huolensa lisääntyvästä hallinnollisesta taakasta ja huomauttaneet, että työ- ja sosiaalioikeuksista säädetään pääasiassa kansallisella tasolla.

Portugali on hakenut asiassa kompromissia. Asiasta on laadittu myös Itävallan johdolla tausta-asiakirja 6434/21 sosiaalisten näkökohtien huomioimisesta neuvonnassa. Portugali näkee tärkeänä, että neuvoston näkemystä asiaan kehitetään rakentavassa hengessä ja on edelleen kehittänyt Itävallan ehdotusta asiasta. Portugali ehdottaa ratkaisuksi mallia, jossa maatalouden neuvontaan sisällytettäisiin pakollisena elementtinä neuvonta työnantajan velvollisuuksista ja työterveys- ja työturvallisuusasioista. Lisäksi ehdotuksessa asetetaan määräaika 30.6.2025 komission arviointiraportille siitä, miten neuvonnassa on otettu huomioon edellä mainitut asiat. Tarvittaessa komissio voisi antaa myös lainsäädäntöehdotuksia asian kehittämiseksi edelleen. Lisäksi ehdotetaan YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen yhteistyötä ja tiedonsiirtoa koskeviin 71 ja 72 artikloihin lisäystä asian edistämiseen tarkoitettujen toimenpiteiden tukikelpoisuudesta. Samanlaisia muutoksia ehdotetaan 71 ja 72 artikloihin myös sektoriohjelmien osalta.

Kilpailukykyä edistävä tukijärjestelmä (28a artikla)

Euroopan parlamentti haluaa jäsenvaltioiden perustavan ”tehostusjärjestelmät” (*engl. boost schemes*) tukemaan kilpailukykyänsä satsaavia tuottajia. Portugalin ja usean jäsenvaltion mukaan uutta järjestelmää ei tarvita vaan kilpailukykyä edistetään jo maaseudun kehittämistukien avulla.

Tukien kohdentaminen (4, 15, 20, 25–27 artiklat)

Portugali on koostanut tietyistä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen artikloista tukien kohdentamisen kokonaisuuden. Portugalin mukaan on tärkeää kohdentaa YMP:n rajalliset varat, jotta ne saadaan kaikista tehokkaimmin käyttöön ja ne edistävät parhaiten YMP:n tavoitteita Tukien kohdentamisen kokonaisuuden artikloihin sisältyy mm. 4 artiklan määritelmien aktiivi/tosiasiallinen viljelijä sekä uuden viljelijän määritelmä. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu tukikatto ja degressiivisyys, uudelleenjakotuki, pienten viljelijöiden tuki, nuorten viljelijöiden tuki ja perustuen jakaminen tasaisemmin jäsenvaltion sisällä eli ns. sisäinen konvergenssi.

Portugali toteaa, että tukien kohdentamisen kokonaisuudesta on neuvotteluosapuolten välillä vielä eriävät näkemykset. Esimerkiksi aktiivi-/tosiasiallisen viljelijän määritelmässä neuvoston yleisnäkemyksessä nojataan tuloksellisuuteen perustuvaan toimeenpanomalliin ja kannattaa jäsenvaltioille vapaaehtoista aktiiviviljelijän mallia. Samaan aikaan Euroopan parlamentti ja komissio haluavat sen pakollista toimeenpanoa. Erimielisyyttä on myös aktiiviviljelijän määritelmästä. Parlamentti haluaa ehdoksi viljelijän vähimmäismaataloustoiminnan ja julkishyödykkeiden tuottamisen ja kiellettyjen toimintojen listan. Lisäksi Euroopan parlamentti haluaa lisätä asetukseen

uuden ”uuden viljelijän” määritelmän. Näkemykset eroavat myös muissa tukien kohdentamisen artikloissa, kuten tukikatossa ja uudelleenjakotuessa, jotka ovat neuvoston yleisnäkemyksessä jäsenvaltioille vapaaehtoisia. Näkemykset eroavat myös nuoren viljelijän tuessa ja erityisesti siinä, kuinka paljon suorista tuista tulisi vähintään osoittaa nuorten viljelijöiden tukiin. Parlamentti ehdottaa 4 %:n vähimmäisrahoitusosuutta ja komissio ja neuvosto taas 2 %.

Jotta kolmikantaneuvotteluissa voitaisiin edetä, Portugali on tehnyt kompromissiehdotuksen jäsenvaltioille tukien kohdentamisesta. Portugali uskoo, että tässä vaiheessa neuvotteluja on hyödyllistä rakentaa neuvotteluosioita, joissa tarvitaan sellaista kompromissia, jossa kaikki osapuolet tekevät myönnytyksiä, jotta voidaan saavuttaa kaikkien hyväksyttävissä oleva lopputulos.

Kompromissipaketti koostuu seuraavista neuvotteluosioista:

- **Aktiivi/tosiasiallinen viljelijä** (4 artikla): harkitaan mahdollisuutta pakollisen määritelmän käyttöönotolle sillä edellytyksellä, että määritelmä ei ole raskas toimeenpanna ja takaa tarpeeksi joustavuutta jäsenvaltioille ottaa huomioon erityispiirteitä. Lisäksi määritelmä pitäisi mukanaan vaihtoehdon, jossa on, siten kuin jäsenvaltio päättää, enintään 5000 euron kynnyks, jonka verran tai sen alle suoria tukia edellisenä vuonna saanut tuenhakija katsottaisiin automaattisesti aktiiviviljelijäksi.
- **Uuden viljelijän määritelmä** (4 artikla): vaikka nuoria viljelijöitä pitäisi priorisoida, määritelmästä voidaan olla yhtä mieltä ja hyväksyä, että kyseiset viljelijät voivat saada 22 artiklan mukaisia tukioikeuksia ja 69 artiklan mukaista nuoren viljelijän aloitustukea.
- **Tukikatto ja degressiivisyys** (15 artikla): Molempien pitäisi olla vapaaehtoisia. Neuvosto on sidottu Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joissa todetaan tukikaton olevan vapaaehtoinen jäsenvaltioille.
- **Sisäinen konvergensi ja perustuki** (20 artikla): yhteisymmärryksen saavuttamiseksi nostettaisiin kunnianhimoa sisäisessä konvergenssissa aina 85 %:iin, kuitenkin hylkäämättä 30 %:n kynnyksarvoa.
- **Uudelleenjakotuki** (26 artikla): Pitäisi olla vapaaehtoinen jäsenvaltioille.
- **Pienten viljelijöiden tuki** (25 artikla) Yksinkertaistamisen nimissä järjestelmä pitäisi olla vapaaehtoinen jäsenvaltioille.
- **Nuorten viljelijöiden tuki** (27 artikla): yhteisymmärryksen saavuttamiseksi kasvatettaisiin vähimmäisrahoitusosuutta liitteessä X, joka vastaa 3 % suorista tuista (2 %:n sijaan), sillä edellytyksellä, että molemmat pilarit otetaan huomioon.

Kompromissipaketista on neuvoteltu kolmikantaneuvotteluissa ensimmäisen kerran 11.3.2021. Asiasta keskusteltiin myös maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22.-23.3.2021 ja tämän neuvostokeskustelun pohjalta kolmikantaneuvotteluissa 26.3.2021.

Kolmikantaneuvottelujen 26.3.2021 tulos tukien kohdentamisesta

Tämän kohdan kuvaukset perustuvat Portugalin antamaan tilannekatsaukseen mm. attaseakokouksessa 29.3.2021.

Portugalin mukaan kolmikantaneuvotteluissa päästiin alustavaan yhteisymmärrykseen siitä, että aktiiviviljelijän määritelmästä tulee jäsenvaltioille pakollinen. Määritelmän on oltava yksinkertainen, helppo ja joustava. Sen sisältöä ei kuitenkaan vielä määritelty tarkemmin. Lisäksi päästiin alustavaan yhteisymmärrykseen siitä, että pienten viljelijöiden tuesta tulee jäsenvaltioille vapaaehtoinen, mutta lisätyötä vielä tarvitaan. Uudelle viljelijälle laaditaan määritelmä edellyttäen, ettei sen seurauksena tule uusia

tukitoimia sen lisäksi, mitä on jo sisällytetty 22 artiklan 4 kohtaan ja 69 artiklan 2 kohdan b alakohtaan. Nuorten viljelijöiden tuen vähimmäisrahoitusosuuden mahdollisen kasvun vaatimus voidaan kattaa sekä suorien tukien että maaseuturahaston kautta, mutta tässä asiassa työtä pitää vielä jatkaa. Vähimmäisrahoitusosuudesta ja mukaan luettavista tukitoimista jatketaan vielä keskustelua.

Vastatakseen Euroopan parlamentin vaatimuksiin tukien paremmasta kohdentamisesta, Portugali ehdotti, että vähintään yksi seuraavista tuen kohdentamiseen liittyvistä toimita pitää olla pakollinen: tilakohtainen tukikatto, degressiivisyys tai uudelleenjakotuki. Tuen kohdentamiseen on suunnitteilla maininta siitä, että kohdentamisessa ei saa mennä tuen määrän osalta takaisinpäin. Vastaava kirjaus on vihreässä arkkitehtuurissa. Sisäisen konvergenssin vähimmäistaso olisi 85 % vuonna 2026, mutta lisätyötä vielä tarvitaan.

Uusi toimeenpanomalli

Uusi toimeenpanomalli on koko YMP:n uudistuksen keskeisimpiä osa-alueita. Neuvostolla ja Euroopan parlamentilla on mallista osaksi yhteneväisiä, mutta osaksi eroavia näkemyksiä. Portugalin mukaan kyseessä on tulospästäinen malli, joka tarjoaa paljon joustavuutta jäsenvaltioille suunnitella toimenpiteet omiin olosuhteisiin sopiviksi. Neuvosto kannattaa uutta tulospästusta mallia. Neuvosto kuitenkin ehdottaa malliin yksinkertaistamisen hengessä tiettyjä muutoksia. Parlamentin mukaan tulospästustainen malli ei tarjoa varmuutta YMP:n varojen käytön oikeellisuudesta ja politiikan yhtenäistä toimeenpanoa kaikissa jäsenvaltioissa. Parlamentti ehdottaakin joiltain osin vanhan ehtojen noudattamisen mallin sisällyttämistä uuteen toimeenpanomalliin. Tämä lisäisi merkittävästi hallinnollista taakkaa. Portugali haluaa välttää tällaisen ”kaksikerros”-mallin.

Alustavaan yhteisymmärrykseen on kuitenkin päästy jo uuden toimeenpanomallin keskeisimmistä osa-alueista, kuten vuosittaisista tuloksellisuuskertomuksista, joka toinen vuosi tehtävästä tuloksellisuustarkastelusta (komissio vastustaa) sekä tuloksellisuuden tarkastamis- ja hyväksymismenettelyn vertailuarvosta neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti. Lisäksi alustavaan yhteisymmärrykseen on päästy suunniteltujen yksikkömäärien enimmäismääristä niin IACS- kuin ei-IACS- maaseudun kehittämisen toimenpiteiden osalta, tuloksellisuuden tarkastelun sallituista poikkeamista (35 % vuonna 2025 ja 25 % vuonna 2027). Portugali on ilmoittanut, että edelleen tarvitaan työtä lisäindikaattorien suhteen. Erimielisyyttä neuvotteluosapuolten välillä onkin ollut tuloksellisuuden tarkastelussa käytettävistä tulosindikaattoreista. Komissio ja Euroopan parlamentti haluavat, että kaikkia tulosindikaattoreita käytetään tuloksellisuustarkastelussa, mutta neuvoston yleisnäkemyksessä indikaattorit on rajoitettu (12 indikaattoria). Lisäksi neuvosto ehdottaa mahdollisuutta käyttää muita liitteen I tulosindikaattoreita tai muita tulosindikaattoreita tuloksellisuusarvioon.

Näkemyksissä on eroavaisuuksia myös liitteen IXaa:n osalta. Euroopan parlamentti ehdottaa, että tiettyjen maaseudun kehittämisen tukien enimmäistukimäärät määriteltäisiin liitteessä IXaa samaan tapaan kuin nykyisessä maaseudun kehittämisen asetuksessa (EU) N:o 1305/2013. Portugali näkee, että kyseinen listaus edustaa vanhaa YMP:tä ja estää uuden YMP:n täysimääräisen potentiaalin hyödyntämistä. Komissio tukee Portugalin näkemystä.

Portugali esitteli uudesta toimeenpanomallista kompromissiehdotuksen maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22.-23.3.2021. Ehdotukseen sisältyy osia sekä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta että horisontaaliasetuksesta.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus:

- Neuvotteluosapuolten näkemykset ovat suurimmaksi osaksi yhteneväiset 89 artiklasta (yksikkömäärät), 121 artiklasta (vuosittaiset tuloksellisuuskertomukset ja 121a artiklasta (tuloksellisuustarkastelu). Yhteinen näkemys perustuu neuvoston yleisnäkemykseen, tosin tietyin tarkennuksin. Esimerkiksi 89 artikla kattaa kaikki maaseudun kehittämisen tuet (IACS ja ei-IACS), vertailuarvo perustuu maksettuihin hankkeisiin, poikkeama on 35 % vuonna 2025 ja 25 % 2027 ja vuosina 2024 ja 2026 olisi vuosittainen tuloksellisuuden seuranta, jolloin komissio voisi pyytää jäsenvaltioita puuttumaan poikkeamiin, mutta asiasta ei seuraisi rahoituksen keskeyttämistä. Portugali on valmis vielä hiomaan ehdotuksiaan, kuten vaihtamaan viitevuosia.
- Liitteen I indikaattoreista on alustavasti päästy yhteisymmärrykseen teknisellä tasolla. Indikaattoreita R21, O31 ja O32 ei ole mukana. Tuloksellisuustarkasteluun käytettävät indikaattorit määritellään.
- 9 artiklassa tulee selventää, että komissio voi soveltaa rahoitusoikaisuja, jos jäsenvaltio toimeenpanee YMP:n strategiasuunnitelman vastaisia maksuja. Siten Euroopan parlamentti olisi vakuuttunut, että unionin perusvaatimuksen käsite sisältyy YMP:n strategiasuunnitelman toimeenpanoon.
- Portugali odottaa, että Euroopan parlamentti vetää pois ehdotuksensa koskien liitettä IXaa.

Horisontaaliasetus:

Neuvosto ja komissio ovat korostaneet kolmikantaneuvotteluissa, että uutta ja vanhaa mallia ei tule sekoittaa keskenään. Kompromissiehdotus sisältää seuraavat osa-alueet:

- Maksajavirastot (8 artikla): maksajaviraston vuosittain toimittamaa pakettia selvennetään
- Todentamisviranomaiset (11 artikla): perusasetukseen lisätään todentamisviranomaisen tehtävät, ml. tarkastukset.
- Joka toinen vuosi tehtävä tuloksellisuusarvio (39 artikla): monivuotista tuloksellisuusseurantaa koskevan maksujen keskeytysmenettelyä selvennetään niin, että maksujen keskeytys voidaan tehdä vain joka toinen vuosi, vaikka tuloksellisuutta seurataankin joka vuosi.
- Hallintojärjestelmän puutteet (40 artikla): perusasetusta täydennetään säännöksillä, joita sovelletaan hallintojärjestelmän vakavissa puutteissa.
- Komission tarkastukset (47 artikla): Lisätään uusi alakohta e) 47 artiklan 1 kohtaan YMP:n strategiasuunnitelman toimeenpanosta sen hyväksynnän mukaisesti.
- Jäsenvaltioiden valvontavelvollisuudet (57 artikla): Jäsenvaltioiden valvontavelvollisuuksia suhteessa tuensaajiin vahvistetaan. Yksi yhtenäinen tiedonlouhintatyökalu otetaan käyttöön.
- Virheiden korjaus (57a artikla): Hyväksytään uuden artiklan mukaanotto perusasetukseen Euroopan parlamentin ehdotuksen mukaisesti.

Vastapalveluksena ja uuden toimeenpanomallin turvaamiseksi, neuvosto katsoo, että neuvoston yleisnäkemyksen tekstiin koskien horisontaaliasetuksen 35 artiklaa ei tehdä muutoksia. Artikla koskee maksujen tukikelpoisuutta. Tämä tarkoittaa, että unionin perusvaatimuksia ei sisällytetä tuensaajan tasolle. Tätä tasapainotetaan selvennyksellä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen 9 artiklassa. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee toimeenpanna YMP:n strategiasuunnitelmat niin kuin ne on laadittu ja komissio ne hyväksynyt. Euroopan parlamentin olisi myös hyväksyttävä se, että sen ehdotuksia, joilla palautetaan EU-tason säännökset tuensaajatasolle, ei sisällytetä kompromissiehdotukseen.

Kolmikantaneuvottelujen 26.3.2021 tulos uudesta toimeenpanomallista

Tämän kohdan kuvaukset perustuvat Portugalin antamaan tilannekatsaukseen mm. attaseakokouksessa 29.3.2021.

Neuvotteluosapuolet saavuttivat alustavan yhteisymmärryksen uudesta toimeenpanomallista. Se kattaa sekä YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen että horisontaaliasetuksen toimeenpanomallia käsittelevät kohdat.

Yhteisymmärrys perustuu neuvoston yleisnäkemykseen esimerkiksi tuloksellisuuden tarkastamis- ja hyväksymismenettelyn vertailuarvosta ja kahden vuoden välein tehtävästä tuloksellisuustarkastelusta (vuosina 2024 ja 2026). Ylimääräinen tuloksellisuuden seuranta (*engl. performance monitoring*) suoritettaisiin vuonna 2025, mutta siitä ei aiheutuisi rahoituksellisia seuraamuksia. Alustavan yhteisymmärryksen mukaan poikkeamat olisivat vuonna 2024 35 % ja vuonna 2026 25 %. Lisäksi 89 artiklassa olisi mahdollista asettaa enimmäisyksikkötuet kaikille maaseudun kehittämisen tuille IACS ja ei-IACS.

Lisäksi osapuolet pääsivät alustavaan yhteisymmärrykseen YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksessa listatuista tulosindikaattoreista. Valintaperusteena oli, että katetaan kaikki YMP:n erityistavoitteet, korostetaan vihreää arkkitehtuuria, valitaan merkityksellisiä indikaattoreita ja katetaan lähes kaikki YMP:n menot. Tuloksellisuusindikaattoreita tulee 22, kun Euroopan parlamentti halusi niitä olevan 46 ja komissio 38. Jäsenvaltiot voivat lisäksi valita asetuksen liitteestä I muita indikaattoreita tuloksellisuuden mittaamiseen, mutta jäsenvaltiot eivät voi käyttää omia kansallisia tulosindikaattoreita, jotta yhtenäinen soveltaminen säilyy. Portugalin mukaan liite I on lähes valmis. Liitteessä I olevat indikaattorit kaipaavat kuitenkin vielä lisää teknistä työstämistä.

Yhteisymmärrykseen sisältyy myös se, että 9 artiklassa selvennetään, että jäsenvaltion tulee toimeenpanna YMP:n strategiasuunnitelma komission hyväksymällä tavalla. Lisäksi Euroopan parlamentti on valmis vetämään pois ehdotuksensa asetuksen liitteestä IXaa. Asiasta jatketaan teknisen tason keskustelua tiettyjen liitteen osa-alueiden sisällyttämiseksi osaksi maaseudun kehittämisen artikloita.

Myös uuden toimeenpanomallin horisontaaliasetusliitännäisten artikloiden osalta päästiin monessa kohtaa alustavaan yhteisymmärrykseen. Asetuksen 35 artikla oli herättänyt paljon keskustelua ja Euroopan parlamentin oli vaikea hyväksyä neuvoston näkemystä, mutta parlamentti lopulta taipui kompromissiin. Siihen sisältyi uusi johdantosan kirjaus asiasta. Lisäksi täsmennetään 8, 11, 39, 40, 47, 57 ja 57a artikloiden sanamuotoja.

Horisontaaliasetus

Portugali kuvaa tausta-asiakirjassa 6919/21 horisontaaliasetuksen kolmikantaneuvotteluiden tilannetta. Portugali esitteli maatalous- ja kalastusneuvostossa 22.-23.3.2021 kompromissiehdotuksensa neuvottelujen vauhdittamiseksi. Tästä kompromissiehdotuksesta keskusteltiin kolmikantaneuvotteluissa 26.3.2021.

Horisontaaliasetuksen kolmikantaneuvottelut on jaettu kahdeksaan eri neuvotteluosioon. Ne ovat: 1) hallintoelimet, 2) varainhoito, 3) tuloksellisuus ja uusi toimeenpanomalli, 4) komission valvonnat, valvontajärjestelmä ja seuraamukset, 5) läpinäkyvyys ja tarkastaminen (*engl. audit*), 6) maatalousvaraus, 7) ehdollisuuden valvonta ja seuraamukset ja 8) muut asiat.

Hallintoelimet ja varainhoito (8–10 artiklat ja 12–17 artiklat)

Portugalin mukaan hallintoelimiä koskevasta artiklasta on laaja yhteisymmärrys neuvotteluosapuolten välillä. Neuvotteluosapuolet haluavat säilyttää nykyjärjestelmän. Lisäksi alustava yhteisymmärrys on saavutettu rahoituskurin 2000 euron kynnsarvosta. Tosin Euroopan parlamentti haluaisi poikkeuksen merentakaisille alueille. Neuvotteluosapuolilla on myös eroavaisuuksia näkemyksissä liittyen rahoituskehys (MFF) liitännäisiin asioihin

Komission valvonnat, valvontajärjestelmät ja seuraamukset (46–83 artiklat)

Portugalin mukaan asiasta on käyty teknisen tason keskusteluja ja horisontaaliasetuksen kolmikantaneuvotteluissa 25.3.2021 neuvotteluosapuolet olivat jo lähellä toisiaan.

Läpinäkyvyys ja tarkastaminen (57 ja 96 artiklat)

Neuvotteluosapuolet ovat päässeet alustavaan yhteisymmärrykseen siitä, että horisontaaliasetuksen, YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen ja yleisasetuksen (COM(2018) 375 final) kirjaukset yhtenäistetään teknisesti läpinäkyvyyden osalta. Euroopan parlamentti lisäksi ehdottaa, että horisontaaliasetuksen 96 artiklaan lisätään uusi kohta, jonka mukaan tuensaajat toimittaisivat jäsenvaltioille tunnistamiseensa tarvittavat tiedot sekä tarvittaessa tiedon sidonnaisuuksistaan. Lisäyksen liittyessä 96 artiklaan tiedot myös julkaistaisiin. Portugali suositti maatalous- ja kalastusneuvostolle 22.-23.3.2021 Euroopan parlamentin ehdotuksen hyväksymistä.

Horisontaaliasetuksen 96 artiklaan liittyy myös 57 artikla unionin taloudellisten etujen suojelemisesta. Komissio on ehdottanut pakollisen tiedonlouhintatyökalun ARACHNE:n käyttöönottoa, jotta tietoa EU:n varoista hyötyvistä organisaatioista tai luonnollisista henkilöistä voitaisiin varmentaa ja tallentaa. Portugali ja suurin osa jäsenvaltioista on katsonut, että ARACHNE:n käyttöönotolle tarvitaan lisää aikaa ja sen käyttö tulisi aluksi siirtymäkauden ajan olla vapaaehtoista.

Ehdollisuuden valvonta ja seuraamukset (84–87 artiklat)

Portugalin mukaan on haasteellista saada Euroopan parlamentti tukemaan neuvoston näkemystä 84-87 artikloista. Portugali esitti maatalous- ja kalastusneuvostolle 22.-23.3.2021 kompromissiehdotuksen asiasta. Kompromissiehdotuksen mukaan neuvosto pitäytyisi näkemyksessään valvonnan otantaprosentista (1 % tuensaajista) Euroopan parlamentin kompromissiksi ehdottaman 2,5 %:n sijaan. Portugali ehdotti myös, että neuvosto joustaisi kannassaan, joka koskee jäsenvaltioille vapaaehtoista seuraamusten euromääräistä alarajaa, mikä tarkoittaisi 100 euron alarajaa komission alkuperäisen ehdotuksen mukaisesti 250 euron sijaan. Portugali myös ehdotti luopumista neuvoston lisäyksestä 86 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan ehdollisuuden laiminlyönnin tahallisuuden arviointi pitäisi toteuttaa vain, jos jäsenvaltio näin päättää. Lisäksi Portugali ehdotti, että neuvosto joustaisi näkemyksessään eri prosenttiosuuksien (1 %, 3 % tai 5 %) soveltamiseksi seuraamuksien laskennassa ja suostuisi komission ehdottamaan 3 %:n pääsääntöiseen vähennykseen.

Kolmikantaneuvottelujen 26.3.2021 tulos horisontaaliasetuksesta

Tämän kohdan kuvaukset perustuvat tausta-asiakirjan 6919/21 lisäksi Portugalin antamaan tilannekatsaukseen mm. attaseakokouksessa 29.3.2021 ja MEK:n kokouksessa 12.4.2021.

Portugalin mukaan Euroopan parlamentti hyväksyi kompromissipaketin, jossa on ehdollisuuden artikkelit 84-87 sekä tuensaaajien tunnistaminen 96 ja 57 artikloissa. Euroopan parlamentti halusi aluksi, että komissiolla olisi edelleen mahdollisuus mennä valvonnoissa tuensaaajien tasolle, mutta lopulta parlamentti oli valmis luopumaan kaikista kohdista, joista olisi muodostunut kaksinkertainen valvontajärjestelmä.

Portugalin mukaan tuensaaajien tunnistamisesta (96 artikla) sovittiin, että tiedot tuensaaajista julkaistaan sellaisena kuin tuensaaajat ovat ne ilmoittaneet ilman hallinnon tekemää tarkastusta. ARACHNE-työkalun käyttöönotto olisi vapaaehtoista (artikla 57). Toimien tarkastukset (74-83 artikkelit) sovittiin pitkälti neuvoston näkemysten mukaisesti.

Portugalin kompromissiehdotus pinta-alamonitorointijärjestelmästä

Mahdollinen kompromissi pinta-alamonitorointijärjestelmästä (64 ja 68 artikkelit) on sellainen, että sen mukaan pinta-alamonitorointijärjestelmää tulee soveltaa tietyille tukitoimille/toimenpiteille jo vuoden 2023 alusta ja täysimääräisesti vuoden 2024 alusta.

Datan säilytysaika- ja muotovelvoitteista (65 artikla) on hyvinkin erilaisia näkemyksiä vaihdellen kolmesta kymmeneen vuoteen.

Markkinajärjestelyasetus

Portugali kuvaa tausta-asiakirjassa 6900/21 markkinajärjestelyasetuksen kolmikantaneuvotteluiden tilannetta. Markkinajärjestelyasetusta käsitellään kolmikantaneuvotteluissa neljässä neuvotteluosiossa: 1) markkinoiden hallinta (interventio, poikkeus- ja kriisitoimenpiteet, markkinoiden läpinäkyvyys ja tuonti), 2) viini, aromatisoitu viini ja laatujärjestelmät, 3) tuottaja- ja toimialaorganisaatiot, sopimukset, kilpailusäännöt ja valtiontuki ja 4) kaupan pitämisen vaatimukset, koulujakelujärjestelmä, merentakaiset alueet ja Egeanmeren pienet saaret ja siirtymä- ja loppusäännökset.

Neuvotteluissa huomattavaa on Euroopan parlamentin muutosehdotusten laajuus suhteessa komission alkuperäiseen ehdotukseen ja neuvoston yleisnäkemykseen. Komissio ja neuvosto ovat olleet samoilla linjoilla siitä, että voimassa oleva markkinajärjestelyasetus ei kaipaakaan tässä vaiheessa suurempaa uudistusta. Euroopan parlamentti on toista mieltä ja on tehnyt huomattavasti muutosehdotuksia markkinajärjestelyasetukseen.

Kolmikantaneuvotteluissa on katettu tähän asti viiniin ja laatujärjestelmiin liittyvät artikkelit eli neuvotteluosio 2 sekä tuottaja- ja toimialaorganisaatiot neuvotteluosiossa 3. Neuvotteluosion 1 keskustelut ovat osoittautuneet vaikeammiksi.

Markkinoiden hallinta (neuvotteluosio 1)

Portugalin mukaan neuvotteluosapuolilla on selvästi eroavat näkemykset neuvotteluosion 1 eli markkinoiden sääntelyä ja poikkeustoimia koskevista kohdista. Portugalin mukaan yhteisymmärrykseen on päästy vain muutamasta kohdasta, kuten liitteen II alojen määrittämisestä. Em. kohdassa rajoitettaisiin komission valtaa antaa delegoituja säädöksiä vain määrittelmien tarkennuksiin, mutta ei annettaisi valtaa antaa uusia määrittelmiä. Lisäksi sopuun on päästy markkinointivuosiosta (6 artikla). Ne aiotaan pitää perusasetuksessa.

Suurin osa neuvoston ja komission huolista liittyy siihen, miten Euroopan parlamentin ehdotukset vaikuttavat markkinajärjestelyasetuksen markkinasuuntautuneisuuden vähenemiseen. Näihin lukeutuu Euroopan parlamentin seuraavat ehdotukset:

Soveltamisala ja markkinointivuodet: ml. soveltamisalan laajentaminen sokerijuurikas- ja sokeriruokosektoriin.

Julkinen interventio ja yksityisen varastoinnin tuki: ml. julkisen intervention aukiolo ympärivuotiseksi, julkisen intervention ostot vain tarjouskilpamenettelyllä ja kiinteällä hinnalla ostamisen säännöksiin kumoaminen. Lisäksi parlamentin ehdotuksiin lukeutuu muutosehdotus, jonka mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle julkista interventiota käyttäneiden yritysten tiedot ja interventiovarastojen ostajien tiedot. Lisäksi parlamentti ehdottaa uusien tuotteiden (pöytäoliivit ja riisi) lisäämistä yksityisen varastoinnin tuotekatteeseen.

Sokeri: ml. ”sokerialan sopimusten” korvaaminen ”sokerijuurikas- ja sokeriruokoalan sopimuksilla” ja sokerijuurikas- ja sokeriruokomarkkinoita ja sokeri- ja etanolimarkkinoita varten tehtävien hintaselvitysjärjestelmien lisääminen.

Kolmansien maiden kanssa käytävä kauppa: ml. kaupallisen altistumisen määrän määrittäminen lisätuontitulleja koskevassa 182 artiklassa ja uuden kiintiöiden hallintamenetelmän, joka mahdollistaa kiintiöiden jakamisen toimijoille ottaen huomioon asiaankuuluvat sosiaaliset ja ympäristönormit, lisääminen tariffikiintiöitä koskevassa 184 artiklassa. Lisäksi mukana on muutosehdotuksia liittyen tuonti/vientitodistuksiin, suojalausekkeisiin ja kolmansien maiden tuontiin. Neuvosto ja komissio ovat ilmaisseet huolensa muutosehdotusten yhteensopivuudesta maailman kauppajärjestön WTO:n sääntöjen kanssa. Asia vaatii neuvotteluosapuolten oikeuspalveluiden jatkotyöskentelyä.

Poikkeukselliset markkinatoimet: ml. toimet markkinoiden tasapainottamiseksi vaikeissa markkinahäiriöissä, sakon määrääminen tuotannon kasvattamisen yhteydessä, ehdotus laajentaa säännöksiä, joilla voidaan poiketa kilpailusäännöistä. Lisäksi ehdotukset markkinahäiriöiden ehkäisystä ja markkinahäiriöiden seuranta- ja hallintasuunnitelmista.

EU:n markkinaseurantakeskus ja varhaisvaroitusjärjestelmä: Neuvosto ja komissio eivät kannata erillisen itsenäisen seurantakeskuksen perustamista, mutta voivat harkita olemassa olevien seurantakeskusten aseman virallistamista. Samoin neuvosto ja komissio suhtautuvat varauksellisesti automaattisen laukaisumekanismin käyttöönottoon kriisitilanteissa, sillä se voisi myös johtaa markkinahäiriöihin.

Viini (neuvotteluosio 2)

Monista viiniin liittyvistä artikloista on kolmikantaneuvotteluissa päästy jo alustavaan yhteisymmärrykseen, kuten viinin istutusoikeuksien jatkamisesta (62 artikla). Jäsenvaltiot voisivat päättää istutusoikeuden jatkosta kuudella vuodella istutusoikeuden myönnöstä, mikäli uudelleenistutus koskee samaa lohkoa. Lisäksi poikkeuksia istutusoikeuksien (63 artikla) myönnöstä voitaisiin antaa mm. kokeilualoille ja geenivarojen säilyttämistapauksissa. Neuvotteluosapuolten näkemykset kuitenkin eroavat viinin istutusoikeusjärjestelmän jatkumisesta vuoteen 2045.

Lisäksi Portugalin mukaan yhteisymmärrykseen on päästy mm. viinin maantieteellisistä merkinnöistä (53, 92, 94, 102, 103 artiklat).

Edelleen kuitenkin tarvitaan teknistä työtä esimerkiksi kielletyistä lajikkeista (81 artikla) vaikka asiasta on alustavasti sovittu.

Lisätyötä tarvitaan myös Portugalin mukaan alkoholittomasta viinistä (92 ja 93 artiklat, liite VII). Alkoholittoman viinin kriteerien harmonisoinnista markkinajärjestelyasetuksessa on tosin päästy yhteisymmärrykseen. Suojatulla alkuperänimityksillä suojatuista viineistä voitaisiin alkoholi poistaa vain osittain. Suojatuilla maantieteellisillä merkinnöillä suojatuista viineistä myös kokonaan.

Lisätyötä tarvitaan myös viinien ravintosisältömerkinnöistä (119, 120 ja 121 artiklat). Sinänsä myös kriteerien harmonisoinnista markkinajärjestelyasetuksessa on päästy yhteisymmärrykseen. Komission ehdotus lisätä koko ravintosisältö etiketin ulkopuolelle on myös hyväksyttävissä. Lisätyötä tarvitaan vielä ”alkoholi poistettu osittain” -viinien merkintöjen kanssa.

Euroopan parlamentti on halunnut sisällyttää mehiläisvahan asetuksen (EU) N:o 1151/2012 liitteeseen I.

Kilpailusäännöt (neuvotteluosio 3)

Kolmikantaneuvotteluissa on keskusteltu erityisesti suojatun alkuperänimityksen tai suojatun maantieteellisen merkinnän tuotteiden tarjonnan sääntelystä (uusi 166a artikla) ja Portugalin mukaan asia vaatii jatkokeskusteluja. Asia koskee nykyisten säännösten ulottamista viinin, juuston ja kinkun lisäksi myös muihin maataloustuotteisiin. Lisäksi kolmikantaneuvotteluissa on keskusteltu maito- ja maitotuotealan sopimussuhteista.

Sekä neuvoston yleisnäkemykseen että Euroopan parlamentin mietintöön sisältyy Etelä-Suomen kansallisen tuen oikeusperustan (214a artikla) jatko. On siis hyvin todennäköistä, että oikeusperusta sisältyy lopulliseen neuvottelutulokseen.

Kaupan pitämisen vaatimukset, koulujakelujärjestelmä, merentakaiset alueet ja Egeanmeren pienet saaret ja siirtymä- ja loppusäännökset (neuvotteluosio 4)

Portugali ei ole tuonut maatalous- tai kalastusneuvoston tai MEK:n keskusteluun neuvotteluosion 4 artikloita.

Euroopan parlamentti ehdottaa tarkennusta voimassa olevassa markkinajärjestelyasetuksessa olevaan maidon ja maitotuotteiden suojattuihin nimityksiin (liite VII, III osa). Nimitykset suojattaisiin tarkemmin väärinkäytöltä ja ilmausten ”laatu”, ”tyyppi”, ”menetelmä”, ”tuotettu kuten”, ”jäljitelmä”, ”makuinen”, ”korvike”, ”kaltainen” tai muun samankaltaisen ilmaisun käyttö kiellettäisiin suojatun nimityksen yhteydessä. Nimitykset suojattaisiin myös käytöltä, jossa hyödynnetään maitotuotteen nimityksen mainetta sekä muilta kaupallisilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan.

Portugalin mukaan se on vastahakoinen hyväksymään parlamentin ehdotuksia esimerkiksi maidon myyntinimityksiin tai kilpailumääritelmiin.

Portugalin kompromissiehdotus markkinajärjestelyasetuksesta

Portugali esitteli maatalous- ja kalastusneuvostolle 22.-23.3.2021 mahdollisia elementtejä markkinajärjestelyasetuksen kompromissiehdotukseksi. Vaikka neuvotteluosio 1 on haastava kokonaisuus, neuvotteluosapuolet ovat kuitenkin todenneet, että edellä

mainituista Euroopan parlamentin ehdotuksista voidaan jatkaa keskustelua ja Euroopan parlamentti selvittää neuvostolle ehdotusten perusteluita.

Portugali viittasi maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa myös alustavasti saavutettuun yhteisymmärrykseen neuvotteluosiossa 2 ja 3. Portugali pyysi jäsenvaltioilta erityisesti joustavuutta tiettyjen kilpailusääntöihin liittyvien Euroopan parlamentin ehdotusten kanssa. Portugali näkee, että niiden avulla voitaisiin parantaa tuottajan asemaa elintarvikeketjussa. Näitä ehdotuksia ovat suojattujen maantieteellisiä merkintöjä sisältävien tuotteiden tarjonnan sääntely sekä poikkeukset SEUT:n 101 artiklan 1 kohdasta toimialaorganisaatioiden aloitteille, jotka tähtäävät parempiin ympäristö- tai eläinten hyvinvointistandardeihin ja tekevät ketjusta kestävämmän.

Kolmikantaneuvottelujen 24.3.2021 tulos markkinajärjestelyasetuksesta

Neuvotteluosapuolet edistyivät toimialakohtaisten organisaatioita, kestävyystavoitteita ja sopimussuhteita käsittelevissä kohdissa. Neuvotteluosapuolten näkemykset erosivat edelleen muissa kilpailuun liittyvissä kohdissa.

Kolmikantaneuvottelujen 26.3.2021 tulos markkinajärjestelyasetuksesta

Tämän kohdan kuvaukset perustuvat Portugalin antamaan tilannekatsaukseen mm. attaseakokouksessa 29.3.2021 ja MEK:n kokouksessa 12.4.2021.

Neuvotteluosapuolet osoittivat halukkuutta kompromissiin ja kolmikantaneuvotteluissa edistyi etenkin viiniä koskeissa artikloissa. Viinin istutusoikeuksia sovittiin jatkettavaksi vuoteen 2045, mutta välitarkastelut pidettäisiin vuosina 2028 ja 2040. Kiellettyjä lajikkeita voisivat viljellä vain nykyiset viinitilat sillä edellytyksellä, että viljelyala ei kasva. Alennetun alkoholipitoisuuden omaavat viinit voisivat saada sekä suojatun alkuperänimityksen (SAN) että suojatun maantieteellisen merkinnän (SMM), mutta näillä merkinnöillä suojatuista viineistä ei voisi poistaa alkoholia kokonaan. Viinien ravintosisältömerkinnöistä tulisi etiketissä tai pakkauksessa ilmaista vähintään energiapitoisuus symbolilla (E), mutta muut ravintosisältömerkinnät voitaisiin ilmaista muualla kuin pullon etiketissä kaikissa viinikategorioissa. Teknistä työtä tarvitaan vielä allergeenien merkitsemisen osalta.

Tuotannon määrän säätelymahdollisuus ulotettaisiin kaikille SAN- ja SMM-tuotteille, kun nykyisin se on käytössä vain sianlihalla, juustolla ja viinillä.

Kolmikantaneuvotteluissa päästiin alustavaan yhteisymmärrykseen myös maito- ja maitotuotealan ja muiden sektoreiden jäsenvaltioille vapaaehtoisista sopimussuhteista (148 ja 168 artiklat). Asia ei koske osuuskuntia. Kompromississa todetaan, että sopimukseen sisällytettävistä toimituksesta maksettavat hinnat voitaisiin laskea myös yhdistämällä useita sopimuksessa määriteltyjä tekijöitä, joihin sisältyisi mm. objektiiviset indikaattorit ja indeksit. Indikaattorit voisivat perustua merkityksellisiin hintoihin, tuotantoon ja markkinakustannuksiin. Kompromissi poikkeaa Euroopan parlamentin alkuperäisestä ehdotuksesta, jossa viitattiin vahvemmin tuotanto- ja markkinakustannuksiin. Lisäksi päästiin alustavaan yhteisymmärrykseen 151 artiklasta liittyen maito- ja maitotuotealan ilmoituksista. Kompromississa ehdotetaan, että raakamaidon ensiostajien olisi ilmoitettava kansalliselle viranomaisella raakamaidon lisäksi myös maksettu keskihinta ja erotettava luonnonmukaisesti tuotettu maito ja muu kun luonnonmukaisesti tuotettu maito. Ehdotus ei juurikaan muuttaisi nykytilaa.

Neuvotteluosion 1 kohdissa neuvotteluosapuolet totesivat, että lisätoita tarvitaan sopuun pääsemiseksi. Kolmikantaneuvotteluissa sovittiin kuitenkin jo periaatteista, joiden mukaan YMP:n markkinasuuntautuneisuus säilytetään, maailman kauppajärjestön (WTO) sääntöjä ja muita kansainvälisiä sopimuksia kunnioitetaan sekä budjettivaikutukset otetaan huomioon. Neuvotteluosapuolet sopivat antavansa yhteisen lausuman markkinajärjestelyasetuksen kauppa- ja WTO-näkökohdista.

Neuvoston yleisnäkemys

Neuvoston yleisnäkemys saavutettiin kaikista kolmesta YMP:n asetuksesta 21.10.2020 maatalous- ja kalastusneuvostossa. YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen yleisnäkemys on kuvattu asiakirjassa 12148/20 + ADD 1, horisontaaliasetuksen yleisnäkemys on kuvattu asiakirjassa 12151/20 ja markkinajärjestelyasetuksen yleisnäkemys on kuvattu asiakirjassa 12158/20.

Tässä U-jatkokirjeessä kuvataan eräitä keskeisiä asiakokonaisuuksia yleisnäkemyksestä.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus (asiakirja 12148/20 + ADD 1)

Ympäristö ja ilmasto (ns. vihreä arkkitehtuuri)

Ehdollisuus (11 ja 12 artiklat ja liite III)

Neuvoston yleisnäkemyksessä sovittiin muutoksista ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiin. Keskeisimpiä muutoksia ovat:

- Vaatimuksen pysyvistä nurmista (GAEC 1) viitevuosi voisi olla joko 2015 tai 2018
- Kosteikkoja ja turvemaita koskevat toimet (GAEC 2) olisi otettava käyttöön viimeistään vuonna 2025.
- Ravinteiden kestävä käytön välineen vaatimukset (GAEC 5) on poistettu ehdollisuudesta ja siirretty maatalojen neuvontajärjestelmään.
- Paljaan maan kielto (GAEC 7) on muotoa ”vähimmäismaanpeite” ajanjaksoina ja aloilla, jotka ovat herkimpiä.
- Vaatimuksessa viljelykierrosta/viljelyn monipuolistamisesta (GAEC 8) otettaisiin huomioon nykyisen kaltaiset vapautusmahdollisuudet pienille tiloille (enintään 10 ha) ja nurmi-, kesanto- ja palkokasvivaltaisille tiloille.
- Tuottamattomia aloja (GAEC 9) olisi oltava 5 % peltomaasta tilatasolla (voisi sisältää tietyin edellytyksin kerääjäkasvit ja typensitojakasvit) tai 3 %, jos jäsenvaltio hyväksyy vaatimukseen vain tuottamattomia aloja. Mukana on mahdollisuus nykyisen kaltaiseen metsäisyyspoikkeukseen ja poikkeuksiin nurmi-, kesanto- ja palkokasvivaltaisille tiloille sekä pienille enintään 10 pellohehtaarin tiloille.
- Lakisääteisistä hoitovaatimuksista on poistettu eläinten merkintää ja rekisteröintiä koskevat vaatimukset (SMR 7-9) sekä TSE-tautia ja tietyistä eläintaudeista ilmoittamista koskevat vaatimukset (SMR 10-11).

Ekojärjestelmät (4, 28 ja 86 artiklat)

Uusi ekojärjestelmä olisi kaikille jäsenvaltioille pakollinen ja siihen tulisi varata vähintään 20 % kunkin jäsenvaltion I pilarin suorista tuista. Jos jäsenvaltio kuitenkin osoittaa riittävän määrän varoja II pilarin alla ympäristö- ja ilmastotoimien ja eläinten hyvinvointia edistävien toimenpiteiden rahoitukseen, prosenttiosuus voisi olla alempi. Ekojärjestelmien rahoitukseen kohdistuva vähennys voisi pääsääntöisesti olla korkeintaan 50 %, eli kussakin maassa olisi vähintään 10 %:n ekojärjestelmä. Vähennys

voisi kuitenkin olla 75 % niinä vuosina, jolloin jäsenvaltio kohdentaa 65 artiklan mukaisiin toimenpiteisiin (ympäristö- ja ilmastokorvaus, luonnonmukainen tuotanto, eläinten hyvinvointikorvaus) vähintään 150 % ekojärjestelmiin varattavasta summasta.

Vuosina 2023-2024 jäsenvaltiot voisivat käyttämättömien varojen syntymistä välttääkseen siirtää ekojärjestelmistä käyttämättä jäävää rahaa muiden suorien tukien toimenpiteiden rahoitukseen tai II pilarin 65, 67 ja 68 artiklan mukaisiin tukiin (ympäristö- ja ilmastokorvaus, luonnonmukainen tuotanto, eläinten hyvinvointikorvaus, tuet erityisille rajoituksille Natura 2000 –alueilla tai vesipuitteidirektiivin mukaisilla rajoitusalueilla sekä ympäristö- ja ilmastoinvestoinnit).

Muut ehdotukset

Saksan ehdotuksia uudesta toimeenpanomallista on avattu tarkemmin U-jatkokirjeessä UJ 30/2020 vp. Artikloiden tekstit säilyivät U-jatkokirjeessä kuvatulla tavalla neuvoston yleisnäkemyksessä.

Maaseudun kehittämisen artiklat olivat jo ennen lokakuun 2020 maatalous- ja kalastusneuvoston kokousta pitkälti vakaat eikä maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa ehdotettu enää muutoksia ko. artikloihin. Neuvoston yleisnäkemyksessä maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistämisen tukeminen olisi mahdollista myös ilman kytkeä paikallisiin kehittämisstrategioihin. Neuvoston yleisnäkemyksessä on mm. investointien, yhteistyön sekä koulutuksen ja tiedonvälityksen enimmäistukitasot ja tiettyjä rajoituksia jäsenvaltion päätettävänä mm. suurissa infrastruktuuri-investoinneissa.

Neuvoston yleisnäkemyksessä tuotantoon sidonnaisen tuen taso olisi 13 % + 2 % eli nykytaso. Suomelle tärkeä poikkeus, jonka mukaan Suomi voi maksaa tuotantosidonnaista tukea yli asetuksessa asetetun yleisen tason, sisältyy yleisnäkemykseen.

Määritelmissä keskeisimpiä muutoksia ovat tosiasiallisen viljelijän määritelmän vapaaehtoisuus jäsenvaltioille ja esimerkiksi tukikelpoisen hehtaarin määritelmän mahdollisuus rajoittaa pellon tukikelpoisuutta, mikäli alan raivaaminen esim. metsästä aiheuttaisi negatiivisia ilmastovaikutuksia.

Eurooppa-neuvoston päätöksen mukaisesti tilakohtaisesta tukikatosta tuli jäsenvaltioille vapaaehtoinen ja se koskisi vain perustukea, jos sitä sovelletaan. Kaikki tilan käyttämän työvoiman kustannukset voidaan vähentää tukikatosta. Neuvoston yleisnäkemyksen mukaan myös uudelleenjakotuki olisi vapaaehtoinen.

Neuvoston yleisnäkemyksen mukaan nuorten viljelijöiden tukeen kohdennettaisiin komission ehdotuksen mukaisesti 2 %. Jäsenvaltiot voisivat päättää maksaa nuorten viljelijöiden tukea ainoastaan tietylle hehtaarien enimmäismäärälle nuorta viljelijää kohden.

Neuvoston yleisnäkemyksessä todetaan pitkälti komission ehdotuksen mukaisesti, että asianomaisen jäsenvaltion olisi varmistettava, että tukioikeuksien arvoa yhdenmukaistetaan kohti yhtenäistä yksikköarvoa viimeistään hakuvuoteen 2026 mennessä.

Pienten viljelijöiden tukeen neuvosto lisäsi yleisnäkemyksessä mahdollisuuden maksaa tuki kertakorvauksen sijasta myös vahvistamaansa hehtaarimäärän rajaan saakka hehtaarikohtaisena määränä.

Horisontaaliasetus (asiakirja 12151/20)

Horisontaaliasetuksen osalta asetustekstit ovat olleet pitkälti vakaat jo Suomen puheenjohtajakaudelta lähtien. Maatalous- ja kalastusneuvoston ratkaistavaksi jäi rahoituskurin kynnysarvo, jonka sovittiin olevan 2000 euroa.

Neuvoston yleisnäkemys sisältää komission asetusehdotuksen pääperiaatteet. Asetuksessa määritellään jäsenvaltioiden hallintojärjestelmille asetettavat vaatimukset ja yhteiset säännökset, kuten komission suorittama tilien tarkastaminen ja hyväksyntä sekä tukitoimenpiteiden hallinto ja valvonta. Valvonnan osalta asetus kattaa yleiset säännökset, yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän, kaupallisten asiakirjojen, ehdollisuuden ja komission jäsenvaltioihin kohdistamien tarkastusten perussäännökset.

Hallintojärjestelmään kuuluisivat hallintoelimet ja unionin perusvaatimukset eli YMP:n strategiasuunnitelmaa ja horisontaaliasioita koskevien asetusten vaatimukset sisältäen myös vuosittaisen tuloksellisuuskertomuksen toteuttamista varten perustetun raportointijärjestelmän. Hallintoelimestä keskeinen olisi maksajavirasto. Uusia maksajavirastoja ei enää saisi perustaa asetuksen voimaantulon jälkeen. Kuitenkin neuvoston yleisnäkemyksen mukaisella lisäyksellä olisi edelleen mahdollista poiketa tästä jäsenvaltioiden perustuslaillisten säännösten edellyttäessä alueellisia maksajavirastoja.

Kriisivarauksen perustamiseen otettaisiin varat jättämällä palauttamatta vuoden 2022 suorista tuista kriisivarausta varten tehty leikkaus. Yksinkertaistuksena aiempaan olisi mahdollisuus siirtää käyttämättä jääneet varat seuraavalle vuodelle niin, että käyttämättömiä varoja ei tarvitsisi palauttaa ja leikata uudestaan vuosittain tuensaajilta. Neuvoston yleisnäkemyksen mukaan kriisivarauksen määrä olisi komission ehdottamaa suurempi ja rahoituskuri olisi viimeinen keino varauksen kartuttamiseksi.

Jäsenvaltioiden tulisi määrittää valvonta- ja seuraamusjärjestelmä ehdollisuudelle, joka korvaisi täydentävät ehdot ja viherryttämistuen. Valvontavelvoite olisi 1 % I pilarin suoria tukia ja/tai II pilarin maaseudun kehittämisen viljelijätukia hakeneista. Valvonnoissa voitaisiin hyödyntää mm. olemassa olevia lakisääteisten hoitovaatimusten substanssivalvontoja ja monitorointivalvontaa.

Ehdollisuuden seuraamuksia muutettaisiin niin, että jos laiminlyönnillä ei ole lainkaan tai on vain vähäinen vaikutus kyseisen vaatimuksen tavoitteen saavuttamiseen, ei hallinnollista seuraamusta määrättäisi. Tuensaajaa olisi informoitava laiminlyönnistä ja mahdollisen korjaavan toimen tarpeesta. Tämän muutoksen seurauksena ehdollisuuden varhaisvaroitustajärjestelmää koskevat säännökset poistettaisiin. Jäsenvaltiot voisivat kuitenkin soveltaa ehdollisuuden seuraamusta kolmen peräkkäisen vuoden aikana havaituissa vähämerkityksissä laiminlyönnissä, joista ei ensimmäisellä kerralla tulisi seuraamuksia. Jos ehdollisuuden laiminlyönnillä on vakavat seuraamukset kyseisen vaatimuksen tavoitteen saavuttamiselle tai laiminlyönti on toistuva tai jäsenvaltion niin päättäessä, jos laiminlyönti on tahallinen, tukivähennyksen olisi oltava korkeampi kuin muussa laiminlyönnissä. Jos tahallinen laiminlyönti on erittäin vakava, tuensaaja voitaisiin sulkea tukijärjestelmien ulkopuolelle seuraavana kalenterivuonna. Jäsenvaltiot, jotka käyttävät pinta-alamonitorointia, voisivat soveltaa alempia ehdollisuuden hallinnollisia seuraamuksia kuin muutoin.

Jäsenvaltiot voisivat soveltaa pienille tiloille ehdollisuuden yksinkertaistettua valvontajärjestelmää ja sitä, että niille ei tarvitse määrätä ehdollisuuden hallinnollisia seuraamuksia muutoin kuin vakavissa laiminlyönneissä. Tämä koskisi pienten tilojen tukijärjestelmää soveltavien jäsenvaltioiden pieniä tiloja ja muiden jäsenvaltioiden tiloja, joilla on enintään viisi hehtaaria maatalousmaata. Lisäksi pieniä tiloja voisi vapauttaa yksinkertaistetun valvontajärjestelmän paikan päällä tehtävistä valvonnoista, jos voidaan osoittaa, että laiminlyönnillä ei olisi vakavia seuraamuksia tavoitteiden saavuttamiselle.

Markkinajärjestelyasetus (asiakirja 12158/20).

Markkinajärjestelyasetuksen asetustekstit ovat olleet vakaat jo Suomen puheenjohtajakaudelta lähtien. Saksa ei puheenjohtajakaudellaan ehdottanut asetukseen isoja muutoksia, sillä sen muutosehdotukset olivat pitkälti teknisiä. Neuvoston yleisnäkemys ei sisällä suurta määrää muutosehdotuksia komission alkuperäiseen ehdotukseen.

Viiniartikloihin liittyen, neuvoston yleisnäkemykseen ei sisälly komission alkuperäistä ehdotusta *Vitis Labrusca* –suvun lajikkeiden ja nykyisin kielletyn kuuden lajikkeen sallimiseksi viinin valmistuksessa. Neuvoston yleisnäkemykseen sisältyy ehdotus viinin pakollisista ravintoarvomerkinnöistä, jotka voitaisiin rajoittaa energiamerkintään. Ainesosaluettelon voisi ilmoittaa sähköisesti, mutta allergeenit tulisi ilmoittaa etiketissä.

Neuvoston yleisnäkemys sisältää Etelä-Suomen kansallisten tukien jatkamisen 2023-2027, joskin tietyllä alenemalla.

Neuvoston yleisnäkemyksessä asetukseen (EU) N:o 1151/2012 tehdyillä muutoksilla vahvistetaan nimisuojaotteiden suojausta sekä nopeutetaan ja lisätään jäsenvaltioiden vastuuta hakemusten käsittelyssä. Lisäksi ehdotetaan useita, lähinnä teknisiä muutoksia.

Yleistä YMP:n asetusehdotuksista

Asetusehdotusten pääasiallinen sisältö on kuvattu tarkemmin U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp ja UJ 30/2020 vp).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 ja 43 artiklan 2 kohta siltä osin kuin on kyse YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta.

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 ja 43 artiklan 2 kohta siltä osin kuin on kyse horisontaaliasetuksesta.

Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta, kun kyse on yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1308/2013 tehtävät muutokset.

Kun kyseessä on ovat asetuksiin (EU) N:o 1151/2012 ja (EU) N:o 251/2014 tehtävät muutokset on oikeusperustana SEUT-sopimuksen 114 artikla ja 118 artiklan ensimmäinen alakohta. Asetukseen (EU) N:o 228/2013 tehtävien muutosten osalta oikeusperustana on 43 artiklan 2 kohta ja 349 artikla sekä asetuksen (EU) 229/2013 osalta 43 artiklan 2 kohta.

Asetusehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksikössä Euroopan parlamentin kanssa.

Neuvostossa päätökset tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin mietintöjen laatimisesta vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI). YMP:n strategiasuunnitelman mietinnön laatijana toimii saksalainen Peter Jahr (EPP), horisontaaliasetuksen mietinnön laatijana toimii saksalainen Ulrike Müller (RE) ja markkinajärjestelyasetuksen mietinnön laatijana toimii ranskalainen Eric Andrieu (S&D).

Euroopan parlamentti äänesti mietinnöistään 23.10.2020.

Poimintoja Euroopan parlamentin mietinnöistä:

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus (P9_TA(2020)0287)

Ympäristö ja ilmasto (ns. vihreä arkkitehtuuri)

Ehdollisuus

Ehdollisuuteen sisältyisi työläinsäädännön velvoitteiden noudattaminen.

Ehdollisuuden lakisääteisissä hoitovaatimuksissa (SMR) Euroopan parlamentti säilyttäisi SMR:t 10 ja 11, jotka koskevat TSE-tautia ja tietyistä eläintaukeista ilmoittamista. Lisäksi parlamentti poistaisi SMR 7-9:stä nautojen, lampaiden, vuohien ja sikojen tunnistamisvaatimukset, mutta säilyttäisi niiden rekisteröintivaatimukset.

Jos ekojärjestelmissä on kunnianhimoisempia toimia kuin ehdollisuuden GAEC 1:ssä (pysyvien nurmien seuranta), GAEC 8:ssa (viljelykierto), GAEC 9:ssä (tuottamattomat alat, maisemapiirteiden säilyttäminen, puiden leikkaus, vieraslajit) tai GAEC 10:ssä (pysyvät nurmet Natura-alueilla), viljelijä täyttäisi nämä ehdollisuuden vaatimukset sitoutumalla ko. ekojärjestelmän toimiin.

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksissa (GAEC) keskeisimmät erot neuvoston yleisnäkemyksen ja Euroopan parlamentin välillä ovat seuraavissa: GAEC 1:ssä pysyvän nurmen viitevuosi olisi 2018, GAEC 2:ssa turvemailta edellytettäisiin tehokasta kosteikkojen suojelua ja tarkoituksenmukaista turvemaiden ylläpitoa. GAEC 4:ssä ehdotetaan vähimmäisleveyttä suojavyöhykkeelle, jolla ei käytetä kasvinsuojeluaineita. GAEC 7:n vaatimus olisi muotoa ”ei paljasta maata herkkinä ajanjaksoina, paitsi jos sitä työstetään”. GAEC 8:ssa edellytyksenä olisi viljelykierto mukaan lukien palkokasvit ja GAEC 9 tuottamattomien alojen ja piirteiden vähimmäisosuus olisi 5 % peltoalasta. GAEC 10:ssä parlamentti ehdottaa Natura 2000 –alueiden pysyville nurmille riittävää suojelua perustuen alueen hoitosuunnitelmaan.

Ekojärjestelmät

Ekojärjestelmiin tulisi kohdentaa vähintään 30 % suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä, eikä prosenttiosuutta voisi alentaa II pilarin ympäristö- ja ilmastotoimiin ja eläinten hyvinvoinnin toimiin käytettävien varojen määrän perusteella.

Jäsenvaltion ekojärjestelmien tulisi sisältää vähintään kaksi asetuksessa mainituista ympäristön ja ilmaston tai eläinten hyvinvoinnin tilaa edistävästä osa-alueista. Jäsenvaltioiden tulisi sisällyttää ekojärjestelmien toimiin vähintään ravinteiden kestävä käytön välineen käyttö ja jos sovellettavissa, tarkoituksenmukainen kosteikkojen ja turvemaiden ylläpito. Jäsenvaltioiden olisi sisällytettävä ekojärjestelmän toimien listalle laaja valikoima toimia sen varmistamiseksi, että viljelijät voivat osallistua niihin ja eri tavoitetasoista voidaan palkita.

Ekojärjestelmien tuen tulisi olla korkeampi kuin kustannukset ja tulonmenetykset. Tukitason tulisi vaihdella kunkin ekojärjestelmän kunnianhimon mukaan. Jäsenvaltioiden tulisi määrittää ekojärjestelmille piste- tai luokitusjärjestelmä.

Komissiolle annettaisiin delegoitu valta antaa indikatiivinen lista ekojärjestelmän mahdollisista toimista. Lista olisi esimerkinomainen. Komission tulisi arvioida jäsenvaltioiden kansalliset listat ekojärjestelmän toimista joka toinen vuosi. Jäsenvaltioiden tulisi muuttaa kansallista listaansa tarvittaessa komission arvion perusteella.

Muut kuin ympäristö- ja ilmastonäkökohtiin liittyvät tukitoimityypit

Määritelmät

Pysyvän nurmen vuosien laskennan katkaisijana voitaisiin ottaa huomioon vain kyntö, ei muuta muokkausta. Nuoren viljelijän määritelmässä koulutus- ja/tai taitovaatimus olisi sisällytettävä määritelmään. Lisäksi olisi määriteltävä ”uusi viljelijä”.

Tosiasiallisen viljelijän sijaan parlamentti ehdottaa aktiiviviljelijä -määritelmää. Määritelmän sisältö olisi saman tyyppinen kuin nykykaudella on aktiiviviljelijän määritelmä. Peltometsäviljelyjärjestelmään ehdotetaan määritelmää.

Nuoren viljelijän tuki

Toimenpiteisiin, joilla houkutellaan nuoria alalle, olisi käytettävä vähintään 4 % suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä. I pilarin nuoren viljelijän tukea voitaisiin myöntää enintään seitsemältä vuodelta ja hehtaarimäärältä, joka ei ylitä tilojen keskipakoa kansallisella tai aluetasolla.

Tuotantosidonnainen tulotuki

Euroopan parlamentti ei ehdota muutoksia komission ehdottamaan tasoon (10 % + 2 %). Lisäksi Suomelle tärkeä mahdollisuus maksaa tätä tasoa enemmän sisältyy Euroopan parlamentin mietintöön. Lisäksi ehdotetaan mahdollisuutta tukea valkuaiskasveja ilman perusteluita hankaluuksista. Tuotantosidonnaista tulotukea ei saisi maksaa non-food kasveille.

Maaseudun kehittäminen

Euroopan parlamentti ehdottaa 68 artiklassa, että investointituesta vähintään 30 % pitäisi osoittaa ympäristö- ja ilmastotoimia edistäviin investointeihin.

Euroopan parlamentti ehdottaa 69 artiklassa, että maatalouden ulkopuolista yritystoiminnan käynnistämistä pitäisi tukea vain, mikäli toiminnalla on kytkentä paikallisiin kehittämisstrategioihin.

Yhteistyötä koskevassa 71 artiklassa Euroopan parlamentti ehdottaa rajausta, että yhteistyön osapuolista yhden tulisi olla mukana maataloustoiminnassa. Lisäksi parlamentti ehdottaa samassa artiklassa kavennusta LEADER-toimintatapaan niin, että toiminta olisi ensisijaisesti maa- ja metsätilojen piirissä.

Horisontaaliasetus (P9_TA(2020)0288)

Ehdollisuuden seuraamus tulisi määrätä, jos laiminlyönti vaikuttaa tuensaajan työntekijöiden työskentelyolosuhteisiin. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava yhteistyö työsuojelutarkastuksista vastaavien kansallisten viranomaisten ja rajat ylittävissä tilanteissa Euroopan työviranomaisen (ELA) kanssa. Ehdollisuuden valvontaotannan tulisi olla 5 % tuensajista nykyisen 1 %:n sijaan. Jäsenvaltioissa olisi oltava ehdollisuuden varhaisvaroitusjärjestelmä. Toistuville ja tahallisille laiminlyönneille säädettäisiin vähimmäisseuraamusprosentit.

Euroopan parlamentin mietinnön mukaan komission asetusehdotusta tulisi vahvistaa mm. valvonnan ja petostentorjunnan osalta. IACS-tukitoimien osalta parlamentti katsoo, että paikalla vuosittain tehtävien tarkastusten tarkastusotos olisi oltava vähintään 5 % kaikista tuensajista. Prosenttiosuutta korotettaisiin merkittävän noudattamatta jättämisen tilanteessa ja voitaisiin pienentää siinä tapauksessa, että virheiden määrä pysyy hyväksyttävänä. Pakollisen pinta-alamonitoroinnin lisäksi olisi siis valvottava paikalla 5 %, mikä lisäisi kustannuksia ja resurssitarvetta. IACS-tukien osalta parlamentti edellyttäisi erillistä tasoa kartta- ja sijaintitietoon, joka kattaa suojellut alueet, kuten Natura 2000 –alueet sekä myös maisemapiirteet ja ekologiset alat ja piirteet (infrastruktuurit). Kaikkeen valvontaan parlamentti haluaisi säännökset riski- ja satunnaisotannasta.

Lisäksi maksajaviraston tulisi toimittaa vuosittain yhteenveto tarkastusraporteista ja suoritetuista valvonnoista, näiden tuloksista ja analyysi virheiden laajuudesta ja luonteesta sekä tarkastus- ja valvontasysteemissä havaituista virheistä. Yhteenveto tulisi toimittaa myös toteutetuista ja suunnitelluista korjaavista toimista sellaisina kuin niistä säädetään yleisen varainhoitoasetuksen 63 artiklan 5 kohdassa. Lisäksi maksajaviraston johtajan vahvistuslausumaa laajennettaisiin (joka vuosi toteutuneet tuotokset, toteutuneet menot sekä joka toinen vuosi toteutuneet tulokset ja matka tavoitteisiin sekä mahdollisuuksien mukaan raportoitava vaikutuksista käyttäen YMP:n strategiasuunnitelma- asetuksen 129 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Petostentorjuntaan Euroopan parlamentilla on kaksi ehdotusta. Petosten torjumiseksi parlamentti näkee perustelluksi laajentaa velvoitetta tallentaa IACS-tietokantaan ja tukien julkaisun yhteydessä saattaa julkiseksi kaikkien tukitoimien (sekä IACS- että non-IACS) myös tuensaajan taustalla oleva omistusrakenne ja tuensaajan kuuluminen konserniin. Parlamentti korottaisi maaseuturahaston ennakkorahoitusta 1,5 %:iin (eli puoli % komission ehdotusta korkeammaksi). Parlamentti huomioisi paikallaiset toimenpideohjelmat maksuissa. Maaseuturahastosta rahoitettavien tukitoimien rahoitukseen tulisi lisävuosi N+ -säännön kautta.

Euroopan parlamentti laajentaisi myös unionin taloudellisten etujen tehokasta suojaamista koskevia jäsenvaltioiden sekä komission velvoitteita (57 artikla). Komissiolla olisi velvoite perustaa valitusmekanismi, jos jäsenvaltiossa on havaittu puutteita valitusten tarkastelussa ja käsittelyssä. Tähän valitusmekanismiin tuensajaat, joita on kohdeltu epäoikeudenmukaisesti tai jotka on asetettu epäedulliseen asemaan, mukaan lukien julkiset tarjouskilpailupäätökset, voisivat tehdä suorita valituksia.

Parlamentti haluaisi lisätä lasku- ja ymmärrysvirheiden hyväksyttävyyttä, jos jäsenvaltio näin YMP:n strategiasuunnitelmassa toteaa ja kansallisesti säättää, jotta tukihakemusta voidaan korjata ilman seuraamuksia. Taustalla tulisi olla vilpittön mieli, jota kansalliset viranomaiset arvioivat harkintansa mukaan.

Komission ehdotukseen nähden Euroopan parlamentti laajentaisi todentamisviranomaisen tarkastamisvelvoitetta. Tämä tarkastusten laadunvalvonta kattaisi komission ehdotuksesta poiketen mm. YMP:n strategiasuunnitelman alaisten tukitoimien laadunvalvontaa, ei pelkästään markkinatoimien laadunvalvontaa. Komissio edellyttäisi tarkastusta tuotos- ja tulosindikaattorien raportoinnin oikeellisuudesta. Parlamentti veisi tarkastusvelvoitteen ja ammattitaitovaatimuksen siihen suuntaan, että on pystyttävä arvioimaan myös sitä, onko tukitoimien tavoitteet saavutettu.

Euroopan parlamentti on neuvoston yleisnäkemyksen mukaisella kannalla siitä, että rahoituskuria sovellettaisiin ainoastaan yli 2 000 euron vuosittaisiin suoriin tukiin.

Toteutuneiden menojen ja tuotosten vastaavuusseuranta tapahtuisi vuosittain kahden ensimmäisen soveltamisvuoden jälkeen. Yli 35 %:n ero olisi perusteltava. Jos perusteluja ei pystytä esittämään tai ne eivät ole riittäviä, seuraisi lisävelvoitteita. Monivuotinen tuloksellisuuden tarkastelu tehtäisiin kahden vuoden välein kahden ensimmäisen soveltamisvuoden jälkeen. Perusteluvollisuus olisi yli 25 %:n tulosindikaattoriarvojen erosta. Jos perusteluja ei pystytä esittämään, seuraisi tästä velvoite toimintasuunnitelman laatimiseen. Riittämätön toimintasuunnitelma johtaisi maksujen keskeytykseen ja tilanteessa, jossa riittäviä korjauksia ei ole tehty pysyvään vähentämiseen.

Euroopan parlamentti palkitsisi monivuotisen tuloksellisuustarkastelun yhteydessä vähennetyillä varoilla niitä jäsenvaltioita, jotka ovat saavuttaneet vähintään 90 % tavoitearvoista.

Euroopan parlamentti palauttaisi pääsääntöisesti kauden 2015-2022 takaisinperintäsäännökset asetukseen. Parlamentin mukaan valtuudet alempiasteisiin säädöksiin tulisi valtaosin olla valtuuksia delegoitujen asetusten antamiseen.

Markkinajärjestelyasetus (P9_TA(2020)0289)

Euroopan parlamentti ehdottaa markkinajärjestelyasetukseen laajempia muutoksia kuin neuvoston yleisnäkemyksessä ehdotetaan. Muutosehdotuksiin sisältyvät esimerkiksi julkisen intervention ja yksityisen varastoinnin tuen tuotekatteiden laajennus, muutokset tuottajaorganisaatioiden säännöksiin, maatalousmarkkinoiden seurantakeskuksen perustaminen ja viinialan muutoksia.

Euroopan parlamentti ehdottaa, että julkiseen intervention tuotekatteeseen lisättäisiin valkoinen sokeri, lampaanliha, tuore, jäähdytetty tai jäädytetty sianliha sekä tuore, jäähdytetty tai jäädytetty kananliha. Parlamentti ehdottaa myös muutosta interventiojaksoksi niin, että se on mahdollista koko vuoden ajan kaikille julkisen intervention piirissä oleville tuotteille. Parlamentti haluaisi myös laajentaa tarjouskilpailumenettelyä kaikille julkiseen interventioon ostettaville tuotteille ja ehdottaa samalla poistettavaksi kiinteän hinnan käyttämistä.

Euroopan parlamentti ehdottaa useita yksityiskohtaisia tarkennuksia tuottajaorganisaatioita koskeviin artikloihin. Euroopan parlamentti ehdottaa esimerkiksi hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioille mahdollisuutta myydä osa tuotannostaan suoraan kuluttajille tai toisen tuottajaorganisaation kautta.

Euroopan parlamentti ehdottaa useita muutoksia liittyen tuontituotteiden säännöksiin, jotka koskevat mm. tuonti- ja vientitodistusjärjestelmää, lisätuontitulleja ja tariffikiintiöitä.

Euroopan parlamentti ehdottaa myös uuden maataloustuotteiden markkinoiden avoimuutta edistävän maatalousmarkkinoiden seurantakeskuksen perustamista, joka kattaisi vähintään markkinajärjestelyasetuksen (EU) N:o 1308/2013 1 artiklassa määritellyt maataloustuotteet. Seurantakeskus keräisi kattavasti tilastotietoa ja muita tietoja analyysien ja tutkimusten tuottamiseksi.

Euroopan parlamentti ehdottaa myös tuotantomäärien vähennysjärjestelmän lisäämistä asetukseen markkinahäiriöitä koskeviin artikloihin. Komissiolle ehdotetaan annettavaksi valtaa antaa delegoituja säädöksiä markkinoiden vakavissa epätasapainotilojen tapauksessa, jotta voitaisiin tukea markkinajärjestelyasetuksen (EU) N:o 1308/2013 1 artiklan 2 kohdassa mainittujen alojen tuottajia.

Lisäksi mietinnössä ehdotetaan tiukennuksia liitteessä VII oleviin maito- ja maitotuotteiden nimityksiin. Ehdotuksessa suojattaisiin maito- ja maitotuotteiden nimitykset kaikelta suoralta tai välilliseltä kaupalliselta käytöltä. Nimitykset olisi suojattu myös vastaavanlaisilta tuotteilta tai korvaavina esitetyiltä tuotteilta ja joissa hyödynnetään nimityksen mainetta. Lisäksi nimitykset olisi suojattu väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai mielleyhtymiltä ja ilmausten ”laatu”, ”tyyppi”, ”menetelmä”, ”tuotettu kuten”, ”jäljitelmä”, ”makuinen”, ”korvike”, ”kaltainen” tai muu samankaltainen ilmaisu suojatun nimityksen yhteydessä. Lisäksi ehdotetaan, että nimitys olisi suojattu muilta merkinnöiltä tai kaupallisilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen luonteen tai koostumuksen suhteen.

Euroopan parlamentti ehdottaa viinin istutusoikeuksien järjestelmää vuoteen 2050 saakka. Parlamentti ei neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti hyväksy uusia viinilajikkeita (Noah, Othello, Isabelle, Jacquez, Clinton ja Herbemont) eikä Vitis Labrusca-suvun lajikkeita viininvalmistukseen. Parlamentti ehdottaa neuvoston yleisnäkemyksen mukaisesti pakollista viinien ravintoarvomerkintä, jonka voisi rajata vain energiaan. Energian voisi ilmaista kirjaimella ”E” ja laskemiseen voisi käyttää asetuksen (EU) N:o 1169/2011 muuntokertoimia, omaa analyysiä tai tietopankkien tietoa. Ainesosalistan ei tarvitsisi olla itse pullon etiketissä.

Mietinnössä on mukana Etelä-Suomen kansallisen tuen oikeusperustan (214a artikla) jatko.

Euroopan parlamentti ehdottaa maantieteellisiä merkintöjä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1151/2012 useita muutosehdotuksia, jotka ovat luonteeltaan lähinnä teknisiä.

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto 20.4.2021
EU-ministerivaliokunta 7.5.2021 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.6.2018, 13.7.2018 (kirjallinen menettely), 12.10.2018, 16.11.2018, 14.12.2018 ja 25.1.2019, 15.3.2019, 12.4.2019, 10.5.2019, 14.6.2019, 10.7.–12.7.2019

(kirjallinen menettely), 6.9.2019, 11.10.2019, 15.11.2019, 13.12.2019 ja 26.6.2020, 17.7.2020 (kirjallinen menettely), 18.9.2020, 16.10.2020, 19.3.2021 ja 23.4.2021.

Valtioneuvoston kirjelmä 9.8.2018 (U 73/2018 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto 29.11.2018 (MmVL 20/2018 vp)

Ympäristövaliokunnan lausunto 18.12.2018 (YmVL 38/2018 vp)

U-jatkokirje 11.7.2019 (UJ 5/2019 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto 28.11.2019 (MmVL 7/2019 vp)

U-jatkokirje 28.2.2020 (UJ 4/2020 vp)

U-jatkokirje 26.6.2020 (UJ 16/2020 vp)

U-jatkokirje 2.10.2020 (UJ 30/2020 vp)

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto 15.10.2020 (MmVL 20/2020 vp)

Ympäristövaliokunnan lausunto 15.10.2020 (YmVL 16/2020 vp)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kansallinen lainsäädäntö mukaan lukien Ahvenanmaan asema on kuvattu U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) ja U-jatkokirjeessä (UJ 5/2019 vp).

Taloudelliset vaikutukset

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp ja UJ 30/2020 vp) on esitetty kattavasti ehdotusten vaikutukset. Tällä U-jatkokirjeellä täydennetään neuvoston yleisnäkemyksessä sekä tähän asti kolmikantaneuvotteluissa esillä olleiden muutosehdotusten vaikutuksia.

Suomen YMP:n kokonaisrahoituksesta on linjattu EU:n rahoituskehys (MFF) -ratkaisussa ja kansallisin budjettipäätöksin. Kansalliseen talousarvioon liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa julkisen talouden suunnitelmia (JTS) ja valtion talousarviota koskevilla päätöksentekoprosesseissa. Tässä U-jatkokirjeessä tarkoitettuihin toimenpiteisiin liittyvä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehyspäätösten mukaisten määrärahojen puitteissa.

Käyvin (nimellisin) hinnoin ilmoitettu eli kansalliseen talousarvioon käytettävissä oleva maaseudun kehittämisen elpymisrahoitus on muuttunut hieman, koska varat kohdentuvat jo vuosille 2021-2022. Kiintein hinnoin ilmoitettuna varat ovat ennallaan, 195 miljoonaa euroa. Maaseudun kehittämisen elpymisrahoitus on vahvistettu jäsenvaltiokohtaisesti joulukuussa 2020 yhteisen maatalouspolitiikan siirtymäkautta koskevalla neuvoston ja Euroopan parlamentin asetuksella (EU) 2020/2220. Kyse on EU:n elpymispaketin maaseuturahaston kokonaan EU-rahoitteisesta kansalliseen talousarvioon tulevasta osuudesta, joka ei ole kehysvaikutteinen.

YMP-rahoituksen muutokset Suomelle (11/2020)

<i>Nimellisin hinnoin</i>	Nykykausi 2014-2020 (milj. €)	KOM 2018 esitys (milj. €)	MFF- ratkaisu 21.7.2020 (milj. €)	MFF- ratkaisu vrt. nykykausi (milj. €)	MFF-ratkaisu vrt. nykykausi (%)
Suorat tuet	3 663	3 578	3 635	-28	-0,8 %
Maaseudun kehittäminen	2 380	2 044	2 769	+389	+16,3 %
josta MFF	2 380	2 044	2 560	+180	+7,6 %
ja elpymisrahoitus	0	0	209*	+209	-

YMP yhteensä	6 043	5 622	6 404	+361	+6,0 %
---------------------	-------	-------	--------------	------	--------

* Rahoitusmäärä vuosille 2021-2022 kohdennettuna.

Tässä U-jatkokirjeessä kuvatut, kansalliselle hallinnolle kohdennetut raportointivaatimukset perustuvat sekä YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen että horisontaaliasetukseen eivätkä kaikki yksityiskohdat ole vielä tiedossa. Hallinnolle aiheutuvat kustannukset katetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa ja YMP:n säädöskokonaisuuden yksityiskohtien osalta pyritään kansalliseen toteutettavuuteen ja hallinnon kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisiin ja kustannustehokkaisiin neuvottelutuloksiin.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset on YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen osalta kuvattu edellisessä kappaleessa.

Muut vaikutukset

- Vaikutukset hallinnolle

Aktiiviviljelijän/tosiasiallisen viljelijän määrittelyn mahdollinen pakollisuus ja EU:sta siihen tulevat reunaehdot tarkoittaisivat paluuta nykyisen kauden alun aktiiviviljelijän määritelmän toimeenpanoon. Niin sanotussa Omnibus-asetuksessa aktiiviviljelijän määritelmän soveltaminen keveni huomattavasti, kun jäsenvaltiolle annettiin mahdollisuus luopua ns. kieltolistan soveltamisesta. Vaikka tulevilla kaudella jäsenvaltiolla olisi mahdollisuus toimeenpanna aktiiviviljelijän määritelmän täyttymisen tarkastelu esimerkiksi viranomaisrekistereiden tietojen ristiintarkastuksella, tulisi se olemaan hallintoa työllistävä ja edellyttäisi tietojärjestelmien välisten rajapintojen rakentamista. Myös eri viranomaisia koskevat lait tulisi käydä läpi ja selvittää, tarvittaisiinko niihin muutoksia esimerkiksi viranomaisten välisen tiedonluovutuksen osalta. Maksajavirastoa määritelmän toimeenpano työllistäisi myös todentamisen ja valvonnan lisääntymisen vuoksi. Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten ja ELY-keskusten viljelijätukien tarkastajien työ lisääntyisi nykyisestä, kun tuenhakijoiden itsestään ilmoittamien tietojen tarkastaminen ja niiden yhdenmukaisuus viranomaistietoon, mahdollisesti tuenhakijoiden kytkennät muuhun yritystoimintaan, tulisi tutkia.

Ehdollisuudesta kolmikantaneuvotteluissa saavutetun alustavan yhteisymmärryksen mukaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä sekä tiettyjä eläintauteja koskevat

vaatimukset (SMR 7-11) poistettaisiin ehdollisuudesta. Tämä yksinkertaistaisi hallinnon työtä siltä osin, että näiden vaatimusten laiminlyöntiä ei enää arvioitaisi ehdollisuuden järjestelmässä.

Neuvoston yleisnäkemyksen mukaiset kirjaukset uudeksi toimeenpanomalliksi vähentäisivät hallinnollista taakkaa verrattuna komission alkuperäiseen ehdotukseen. Esimerkiksi vain joka toinen vuosi tehtävä tuloksellisuuden arviointi keventäisi hallinnollista taakkaa.

- Vaikutukset toimijoille

Aktiiviviljelijän/tosiasiallisen viljelijän määritelmän täyttymisen tarkastelu myös tuenhakijan itsensä toimesta lisäisi tuenhakijalle koituvaa hallinnollista taakkaa. Vaikka harjoittaisi aktiivista maataloustuotantoa, se ei välttämättä riitä, jos sen lisäksi tulisi osoittaa, että maataloustoiminta ei ole vähäistä esimerkiksi tulonmuodostuksen kannalta. Myös asian viranomaisvalvonta saattaisi kuormittaa tuenhakijoita. Jos aktiiviviljelijän määrittely perustuisi joihinkin viranomaisrekisteritietoihin, tuenhakijan tulisi vuosittain tarkastaa, että tiedot ovat ajan tasalla rekistereissä. Sivutoimisilla maatalousyrittäjillä tämä olisi erityisen tärkeää, koska tukijärjestelmien tarkoitus ei ole sulkea sivutoimisia, aktiivisia tuottajia ulkopuolelle. Sinänsä rekisteriperustainen tietojen tarkastaminen olisi aktiiviviljelijän määritelmän toimeenpanossa yksinkertaisin tapa tuenhakijoille. Jäsenvaltion mahdollisuus katsoa enintään tietyn määrän suoria tukia saaneet tuenhakijat suoraan aktiiviviljelijöiksi, keventäisi pienimpien tuottajien taakkaa.

Edellisessä osiossa ”Vaikutukset hallinnolle” mainittu eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin ja tiettyjä eläintauteja koskevien vaatimusten (SMR 7-11) poistaminen ehdollisuudesta vähentäisi tuensaajille näiden vaatimusten laiminlyönneistä aiheutuvia ehdollisuuden seuraamuksia. Kuitenkin näitä lainsäädännön vaatimuksia on jatkossakin noudatettava ja lisäksi eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimukset ovat eläintukien saamisen ehtona.

- Ympäristövaikutukset

U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp ja UJ 30/2020 vp) on esitetty kattavasti ympäristövaikutuksia eikä niihin ole uutta lisättävää neuvoston yleisnäkemyksen tai tähän asti kolmikantaneuvotteluissa esillä olleiden muutosehdotusten pohjalta muuta kuin ekojärjestelmän osalta.

Ekojärjestelmän tarkoituksena on siirtää suorien tukien varoja ympäristö- ja ilmastotoimenpiteisiin, mikä edistää ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Jäsenvaltio toimeenpanee ekojärjestelmän toimenpiteet nykytilansa ja tarveanalyysinsä pohjalta, joten yksityiskohtaista ympäristövaikutusten arviointia ei voida tässä vaiheessa tehdä. YMP:n ympäristö- ja ilmastotoimien kokonaisuuden rahoitus ja sisältö vaikuttavat ympäristövaikutuksiin.

Horisontaaliasetus

Taloudelliset vaikutukset

Kolmikantaneuvotteluissa sovitut asiat korostavat entisestään komissiolle raportoitavien tuotosten ja muiden tietojen oikeellisuutta, raportointijärjestelmän laatua ja luotettavuutta, hallinto- ja valvontajärjestelmän kunnollista toimivuutta ja todentamisviranomaisen näihin kohdistamaa tarkastusta. Vaatimus siitä, että tilien perustana olevat toimet ovat lailliset ja sääntöjenmukaiset tulee jo yleisestä

varanhoitoasetuksesta, siten vaatimuksen toistaminen ei vähentäisi hallinto- ja valvontajärjestelmälle asetettuja vaatimuksia.

Edellä mainitut seikat korostavat tieto- ja raportointijärjestelmiin panostamista ja lisäänevät myös todentamisviranomaisen työtä ja kustannuksia. Vastaavasti nämä luovat lämpäpaineita pinta-alamonitorointijärjestelmän käyttöön ottamiseen myös valvontavälineenä ja siten sellaisten tukiehtojen käyttöön ottamiseen, jotka ovat pinta-alamonitoroinnilla valvottavissa.

Pinta-alamonitorointi maatalouden ympäristö- ja ilmastopolitiikan seurantajärjestelmänä ja mahdollisena valvontavälineenä ei voida vielä tässä vaiheessa arvioida, koska komission vaatimukset eivät ole vielä yksityiskohtien osalta selvillä. Näin ollen myöskään kustannuksia tai vaikutuksia muun valvonnan resurssitarpeisiin ei voida arvioida. Mahdollinen kompromissi, jonka mukaan pinta-alamonitorointijärjestelmää tulee soveltaa tietyille tukitoimille/toimenpiteille jo vuoden 2023 alusta ja täysimääräisesti vuoden 2024 alusta, lisääisi edelleen kustannus- ja aikataulupainetta.

Kolmikanthaneuvotteluissa sovitut tukiehdot ja vaatimukset, jotka edellyttävät muiden hallinnonalan tietojärjestelmien hyödyntämistä ja/tai toimijan antamien tietojen tarkastamista toiselta hallinnonalalta tai muusta kuin Ruokaviraston omasta tietojärjestelmästä aiheuttaisivat kustannuksia. Kustannusten määrää ei voida vielä arvioida, koska tarkemmat tukiehtojen vaatimukset eivät ole selvillä.

Mahdollinen kompromissi, jolla lisätään datan säilytysaika- ja muotovelvoitteita, lisääisi kustannuksia.

Tukitoimet toteutetaan hallinnonalan menokehyksen ja käytettävissä olevien henkilöresurssien rajoissa.

Muut vaikutukset

- Vaikutukset hallinnolle

Kolmikanthaneuvotteluissa sovitut petostentorjuntaan ja läpinäkyvyyteen liittyvät vaatimukset lisääisivät hallinnon työtä. Jos tiedot julkaistaan sellaisina kuin tuenhakijat ovat ne itse ilmoittaneet, kanteluita ja valituksia tulisi käsiteltäväksi omistusrakenteiden julkaisun myötä, sillä on todennäköistä, että suuri yleisö ilmoittaisi havaitsemistaan mahdollisista puutteista. Tällä hetkellä käytettävissä olevat muotoilut eivät anna varmuutta siitä, että jäsenvaltion olisi vain julkaistava tuenhakijoiden toimittamat yksilöimisekseen tarvittavat tiedot ja tarvittaessa tiedot kuulumisestaan direktiivin 2013/34/EU 1 artiklan 11 kohdan tarkoittamiin ryhmiin.

Indikaattoritietojen päälle tulevat komission lisätietotarpeet aiheuttaisivat lisätarpeita tietojärjestelmiin ja niiden suunnitteluun sekä yhteensovittamiseen.

Virheiden korjausmahdollisuuden käyttööottoon liittyvä toimivaltaisen viranomaisen velvoitteena oleva vilpittömän mielen tunnistaminen ja petoksen yritysrisikin poissulkeminen ovat moniselitteisiä ja myöhemmän arvostelun kohteena helposti olevia määrittelyjä, joka edellyttäisivät tarkkaa ohjeistusta ja tapauskohtaista tutkintaa. Näistä huolimatta työllistävä vaikutus olisi merkittävä.

- Vaikutukset toimijoille

Kolmikanthaneuvotteluissa sovitut asiat aiheuttaisivat lisätyötä toimijoille mm. sitä kautta, että toimijan olisi ilmoitettava taustallaan olevat omistusrakenteet. Nämä voisivat olla

erittäin laajat esim. isoissa osakeyhtiöissä, jos prosentuaalista omistuksen alarajaa ei olisi käytettävissä. Toimijoihin kohdistuisi näiden omistusrakenteiden julkaisusta myös suuren yleisön julkista valvontaa.

Komission ehdottomat lisätietotarpeet lisäisivät toimijoiden hakemuksen yhteydessä ilmoittamien tietojen määrää.

Komission antamat tarkennukset eläinten merkintä- ja rekisteröintijärjestelmän vaatimusten noudattamatta jättämisestä aiheuttaisivat merkittäviä seuraamuksia toimijoille, jotka eivät noudata näitä vaatimuksia.

Virheiden korjausmahdollisuuden vapaaehtoinen käyttöön ottaminen voisi tuoda helpotusta joihinkin tilanteisiin, joissa tuensaajan vilpiton mieli on ilmeinen eikä ole vaikutelmaa petoksen yrityksestä.

- Ympäristövaikutukset

Komissiolle raportoitavien tuotosten oikeellisuusvaatimus vahvistaisi ympäristö- ja ilmastovaatimukseen liittyvien tukitoimien sitoumuksen mukaista toimeenpanoa toimijan tasolla.

Markkinajärjestelyasetus

- Vaikutukset hallinnolle

Markkinainterventioiden lisääminen todennäköisesti lisäisi henkilöresurssien tarvetta ostoissa ja myynneissä Ruokavirastossa. Myös varastojen vuokraus ja valvonta lisääntyisi.

- Vaikutukset toimijoille

Vaikutukset eivät olisi merkittäviä. Hintaseurannan lisääminen lisäisi hallinnollista taakkaa. Intervention lisääminen saattaisi vakauttaa markkinoita, mutta myös lisätä tuotantoa ja heikentää markkinasignaaleja ja laskea hintoja, sillä se saattaisi lisätä tuotantoa intervention tuoman hintatakuun vuoksi.

Komission alkuperäiset ehdotukset sekä Itävallan, Romanian, Suomen, Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehdyt muutosehdotukset

Komission alkuperäisten ehdotusten sekä Itävallan, Romanian, Suomen, Kroatian ja Saksan puheenjohtajakausilla tehtyjen muutosehdotusten vaikutukset on kuvattu U-kirjelmässä (U 73/2018 vp) ja U-jatkokirjeissä (UJ 5/2019 vp, UJ 4/2020 vp ja UJ 30/2020 vp).

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

YMP:n uudistukseen liittyy läheisesti komission 11.12.2019 antama tiedonanto Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (European Green Deal) (COM(2019) 640 final) sekä siihen liittyvät tiedonannot, mm. EU:n biodiversiteettistrategia vuoden 2020 jälkeen (COM(2020) 380 final) ja Pellolta pöytään –strategia (COM(2020) 381 final). Strategioista on annettu E-kirjeet eduskunnalle 30.6.2020 (E 83/2020 vp ja E 84/2020 vp). E-kirje komission tiedonannosta vihreän kehityksen ohjelmasta on annettu eduskunnalle 31.1.2020. (E 61/2019 vp).

Komissio julkaisi 20.5.2020 Pellolta pöytään- ja biodiversiteettistrategioiden julkaisun yhteydessä myös komission työasiakirjan (SWD(2020) 93 final), joka on analyysi

YMP:n uudistuksen ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yhtymäkohdista. Asiakirjassa eritellään, kuinka komission vuonna 2018 antama YMP:n uudistuksen asetusehdotuspaketti vastaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin.

Komissio antoi 18.12.2020 tiedonannon COM(2020) 846 final suosituksista jäsenvaltioille yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) kansallisten strategiasuunnitelmien laatimista varten. Tiedonannon ohessa komissio julkaisi jäsenvaltiokohtaiset suositukset erillisinä työasiakirjoina. Asiasta on annettu eduskunnalle E-kirje 4.2.2021 (E 7/2021 vp).

Asiakirjat

COM(2018) 392 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta

COM(2018) 393 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta

COM(2018) 394 final, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatuja järjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 1151/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014, syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavien erityistoimenpiteiden vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 229/2013 muuttamisesta

Asetusehdotuksiin sisältyy myös liitteet: ehdotuksen KOM(2018) 392 final, osalta liitteet 1-12.

Ehdotuksiin liittyy myös vaikutusanalyysi SWD(2018) 301 final, johon sisältyy kolme eri asiakirjaa.

Neuvoston yleisnäkemys YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta 12148/20 + ADD 1

Neuvoston yleisnäkemys horisontaalasetuksesta 12151/20

Neuvoston yleisnäkemys markkinajärjestelyasetuksesta 12158/20

Nelikenttäasiakirja YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta 5599/21

Nelikenttäasiakirja YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta 6807/21

Portugalin tausta-asiakirja YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksesta 6680/21

Itävallan ja muiden jäsenvaltioiden laatima tausta-asiakirja YMP:n sosiaalisista näkökohdista 6434/21

Portugalin tausta-asiakirja horisontaaliasetuksesta 6919/21

Portugalin tausta-asiakirja markkinajärjestelyasetuksesta 6900/21

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 481,
sanna-helena.fallenius@mmm.fi

Erityisasiantuntija Laura Uusitalo, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 030,
laura.uusitalo@mmm.fi

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus:

Neuvotteleva virkamies Tiina Malm, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 428,
tiina.malm@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Juha Palonen, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 356,
juha.palonen@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Pia Lehmusvuori, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 207,
pia.lehmuvuori@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 264,
sanna.sihvola@mmm.fi

Erityisasiantuntija Pirjo Kuusela, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 138,
pirjo.kuusela@mmm.fi

Johtava asiantuntija Juuso Kalliokoski, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 470,
juuso.kalliokoski@mmm.fi

Maatalousylitarkastaja Sanna Koivumäki, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 437,
sanna.koivumaki@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Martti Patjas, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 474,
martti.patjas@mmm.fi

Maatalousekonomisti Antti Unnaslahti, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 426,
antti.unnaslahti@mmm.fi

Horisontaaliasetus:

Neuvotteleva virkamies Mirja Kiviranta, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 352,
mirja.kiviranta@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Pia Lehmusvuori, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 207,
pia.lehmusvuori@mmm.fi

Markkinajärjestelyasetus

Maatalousylitarkastaja Leena Seppä, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 373,
leena.seppa@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 416,
pekka.sandholm@mmm.fi

Maatalousylitarkastaja Jukka Virolainen, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 206,
jukka.virolainen@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Maija Heinonen, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 082,
maija.heinonen@mmm.fi

Lainsäädäntöneuvos Anne Haikonen, MMM/RO/ETU, puh. 0295 162 438,
anne.haikonen@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Markus Schulman, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 2475,
markus.schulman@mmm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/1159, EU/2018/1169, EU/2018/1175

Liitteet**Viite**

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalouden markkinajärjestelyt, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, maaseuturahasto
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, LUKE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
